

ÅRSRAPPORT
2016
FOR STATPED

Innhold

Del I: Lederens beretning	4
Del II: Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	8
1. Omtale av etaten og samfunnsoppdraget.....	8
2. Omtale av organisering og arbeidsformer	9
3. Presentasjon av utvalgte hovedtall	12
Del III: Årets aktiviteter og resultater	14
1. Samfunnsmandat og bidrag til sektormålene.....	14
2. Redegjørelse for aktiviteter, resultater og effekter.....	15
3. Gjennomføring av oppdrag fra Udir	30
4. Hovedfunn i gjennomførte evalueringer	38
5. Redegjørelse for ressursbruk	40
Del IV: Styring og kontroll i etaten	44
1. Nærmere omtale av vesentlige forhold ved styring, kontroll og intern forvaltning	44
2. Særskilte forhold som gjelder året.....	49
Del V: Vurdering av framtidsutsikter	52
Del VI: Årsregnskap.....	55

Status for indikatorer

Faste oppdrag

Del I: Lederens beretning

2016 var det siste året i det formelle omstillingsløpet av Statped og et stort og omfattende reformarbeid ble med det avsluttet. Ved utgangen av 2016 er Statped godt rustet til å møte utfordringer og oppgaver som en nasjonal etat der høy faglig kompetanse og likeverdige tjenester i hele landet er viktige kjennetegn.

I årene 2013-16 har det vært gjennomført store endringer i organisasjonen, både på det faglige og administrative plan. Meld.St. 18 (2010-2011) skisserte klare forventninger til den nye organisasjonen på en rekke områder. Statped har etterstrebet å iverksette alle de endringsprosesser som meldingen gav etaten i oppgave å løse.

Samtidig som endringsarbeidet har pågått, har Statped løpende levert tjenester til brukerne. Brukerundersøkelsene viser at det i hele omstillingen har vært gode tilbakemeldinger på Statpeds tjenester, og mot slutten av omstillingsløpet ser vi at samarbeidspartnerne våre vurderer vårt arbeid høyere enn tidligere. Dette er positivt og er en konsekvens av dedikerte og dyktige medarbeidere i hele etaten.

I 2016 ferdigstilte Statped en fag- og tjenestehåndbok. Denne skal tydeliggjøre hva Statped gir av tjenester på de ulike fagområdene, og skal bidra til at etaten leverer de samme typer tjenester i hele landet. Vekten på det faglige arbeidet ble også understreket av at FoU-enheten i løpet av 2016 kom godt i gang med sitt arbeid. Denne enheten står helt sentralt i arbeidet med hovedmål 3 for Statped.

I «faste oppdrag», beskrives Statpeds samhandling med kommuner/fylkeskommuner. Dette er en viktig og vesentlig del av Statped sitt arbeid for å sikre at hele landet skal få likeverdig tilgang til tjenester fra etaten. Det er derfor et utstrakt samarbeid med kommuner/fylkeskommuner i alle fire regioner blant annet gjennom brukersaker, nettverksarbeid og i samarbeidsfora hvor det regionale arbeidet diskuteres. Det er også utviklet en strategi for denne samhandlingen som skal bidra til at innsatsen mot likeverdige tjenestetilbud skjer mer koordinert i alle regioner. På flere steder deltar også Fylkesmannen og UH-sektoren i samarbeidet.

Skolevirksomheten i Statped er i endring. I 2016 ble det tilrettelagt for at overføring av A.C. Møller skole til Trondheim kommune skal skje fra 01.07.2017. For å sikre at døve og sterkt tunghørte elever fortsatt skal få god tegnspråkopplæring er det gjennom 2016 arbeidet med å etablere en god og robust deltidsopplæring, med tilbud til elever i alle regioner. Det vises til en bredere omtale om etatens tegnspråkarbeid i «faste oppdrag».

I 2016 lanserte Statped ny versjon av nettstedet statped.no. Dette er en plattform som gir et nytt utgangspunkt for formidling av Statpeds tjenester, fagkompetanse og oversikt over læringsressurser. Dette som et viktig fundament for å ivareta hovedmål 2 for Statped og for å videreutvikle arbeidsformene i tjenesteytingen med referanse til hovedmål 1.

I 2016 har etaten arbeidet målrettet for å få en godt fungerende internkontroll på plass. Internkontrollen spiller en viktig rolle i organisasjonen for å påse at prosedyrer og retningslinjer følges i tjenesteutøvelsen og for å sikre at Statped overholder de formelle krav som stilles til offentlige etater.

Eiendomsprosjektet har vært et sentralt og svært viktig prosjekt i omstillingsfasen. Prosjektet sikrer at vi får samlet våre fagmiljø på en god måte, at det blir lagt til rette for nye samarbeidsformer, og at vi får kanalisert midler fra husleiekostnader og administrasjon til faglig arbeid. I løpet av 2016 har vi for alvor begynt å se resultater av et arbeid som har strukket seg over flere år. Prosjektet har utfordret organisasjonen på mange og sentrale punkter, og Statpeds ansatte har vært en avgjørende ressurs og bidragsyter i arbeidet for å lykkes med prosjektet.

Helt siden starten av omstillingsperioden, har Statped gjennomført ledersamlinger og et lederutviklingsprogram. I 2016 har Statped ønsket å rette mer oppmerksomhet på de ansatte som utfører Statpeds kjernevirksomhet, de faglige rådgiverne. Gjennom rådgiverprogrammet har Statped startet et viktig arbeid med å understøtte, utvikle og styrke rådgiverkompetansen i etaten. Et kontinuerlig og godt arbeid med å videreutvikle denne kompetansen er vesentlig for å imøtekomme kravene fra brukere, samarbeidspartnere og samfunnet for øvrig.

Nå som omstillingsårene er over, går Statped inn i en mer ordinær driftssituasjon, men endring og utviklingsarbeid vil fortsatt sette sterkt preg på virksomheten. Samfunnet rundt oss er i kontinuerlig endring. De teknologiske mulighetene og den faglige utviklingen gjør at Statped som organisasjon arbeider med å finne modeller for å kunne respondere på disse utviklingstrendene. I tillegg til den teknologisk utviklingen skjer det store strukturelle endringer som kommune- og regionreform. Dette vil utvilsomt få konsekvenser også for Statped.

Den 1. desember 2016 lanserte vi Statpeds målbilde for perioden 2017-2022. Målbildets utgangspunkt er at inkludering lønner seg – både for individet og for samfunnet. Gjennom seks utvalgte innsatsområder vil Statped arbeide målrettet med inkludering i årene som kommer. Dette er også i tråd med de signaler Statped får fra brukerorganisasjonene. Mangel på inkludering og tilrettelegging får store konsekvenser for enkeltpersoner. Statped med vår kompetanse og vårt mandat har en viktig rolle å spille i arbeidet for å sikre et inkluderende læringsmiljø, og derigjennom bidra til et inkluderende samfunn.

Det er leders oppfatning at Statped har levert et godt resultat av en omfattende og dyptgripende omstillingsprosess. Vi har gjennomført både administrative og faglige endringsprosesser, utviklet og modernisert organisasjonen, samtidig som vi har levert tjenester med god kvalitet. Det viser stort engasjement og pågangsmot blant Statpeds dyktige ansatte, og lover godt for veien videre.

Tone L. Mørk
Direktør Statped
14.3.2017

Del II: Introduksjon til virksomheten og hovedtall

1. Omtale av etaten og samfunnsoppdraget

Statped er en nasjonal etat som gir spesialpedagogiske tjenester til kommuner og fylkeskommuner. Statped er statens virkemiddel for å støtte kommuner og fylkeskommuner i arbeidet med å nå sektormålene som er satt for barnehagen og grunnsopplæringen. Vi skal bidra til en tilpasset og inkluderende opplæring for barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov. Statped er en statlig etat som er underlagt Utdanningsdirektoratet.

Statpeds samfunnsmandat er å bidra til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov gis muligheten til å mestre eget liv, å være aktive deltakere i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

I Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016 ble det satt følgende hovedmål for Statped (jf. Prop. 1 S (2015-2016), Innst. 12 S (2015-2016)):

- Være en tydelig og tilgjengelig yter av spesialpedagogiske tjenester til kommuner og fylkeskommuner. Alle kommuner og fylkeskommuner skal få likeverdig tilgang til tjenester fra Statped.
- Videreutvikle spisskompetanse innenfor spesialpedagogiske fagområder og være en bidragsyter til kunnskaps- og kompetansespredning om likeverdig, tilpasset og inkluderende opplæring på disse områdene.
- Statped skal arbeide ut fra en helhetlig FoU-strategi for prioritering av områder for forskings- og utviklingsarbeid på det spesialpedagogiske området, forankret i et samarbeid med universitet og høyskoler.

Del III av årsrapporten inneholder en redegjørelse for Statpeds bidrag til sektormålene i 2016 og vurderinger av måloppnåelsen for etatens hovedmål.

Statped skal bidra med høy kompetanse og kvalitet innenfor det spesialpedagogiske feltet. Statped har spisskompetanse på opplæring innen de seks fagområdene syn, hørsel, kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet, sammensatte lærevansker, språk og tale, og ervervet hjerneskade. I tillegg har Statped kompetanse på systemrettet arbeid og systembaserte arbeidsprosesser.

Statped er sentral formidler av læringsressurser og skal bidra til at teknologiske hjelpemiddel tas i bruk på opplæringsfeltet. Sammen med universiteter og høyskoler skal Statped bidra til spesialpedagogisk kunnskapsutvikling og spre kunnskap innenfor spesialpedagogiske områder. Statped har i tillegg ansvaret for driften av A.C. Møller skole og barnehage for hørselshemmede og Skådalen skole for døvblindfødte.

Statpeds brukere er barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov, samt foresatte til barn og unge. Statpeds samarbeidspartnere er kommuner, fylkeskommuner, helseinstitusjoner, universitet og høyskoler samt andre profesjonelle tjenesteytere.

Statped gir tjenester til kommuner og fylkeskommuner som skal medvirke til at brukerne får god og tilrettelagt opplæring og tilfredsstillende læringsutbytte som fører til mestring.

Til samarbeidspartnere og fagmiljø utvikler vi kompetanse og formidler kunnskap om spesialundervisning og likeverdig, tilpasset og inkluderende opplæring.

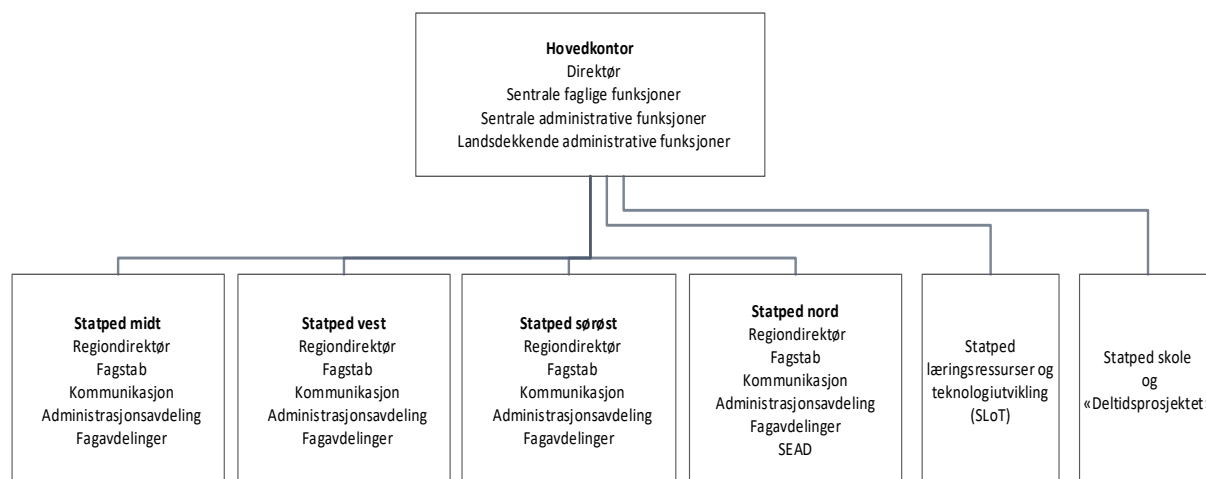
2. Omtale av organisering og arbeidsformer

Organisering

Statped er delt inn i fire flerfaglige regioner og har et hovedkontor. Hovedkontoret, som ligger i Oslo, skal koordinere virksomheten på tvers av regioner, slik at Statped fremstår som én samlet etat. Hovedkontoret har blant annet ansvar for sentrale faglige funksjoner, landsdekkende administrative funksjoner, kommunikasjonsarbeid, drift og utvikling av læringsressurser, bibliotek, og skoledrift.

Alle regioner har kompetanse på Statpeds seks fagområder, men antallet og størrelsen på fagavdelingene varierer fra region til region. Samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD) er en avdeling i region nord som har et landsdekkende ansvar for tjenester til samiske brukere.

Statped organisasjonskart

Statped ledes av direktøren. De fire regiondirektørene og direktør for avdeling for læringsressurser og teknologiutvikling (SLoT) har ansvar for drift og utvikling i sine respektive regioner/avdeling. Disse inngår i direktørens ledergruppe. Som ledere i den sentrale ledergruppen har de også et nasjonalt ansvar, det vil si for at etaten samlet sett utvikler seg og går i samme retning.

Direktør Statped: Tone L. Mørk

Statped nord: Regiondirektør Kristin Fastvold

Statped midt: Regiondirektør Anne Bakken

Statped sørøst: Regiondirektør Jo Fiske

Statped vest: Regiondirektør Gerd Ingunn Opdal

Avdelingsdirektør læringsressurs og teknologi: Niels-Erik Mathiassen (SLoT)

Den strategiske ledergruppen består i tillegg av avdelingsdirektør for fag- og prosess; Marie E. Axelsen, avdelingsdirektør for økonomi- og virksomhetsstyring; Kristina Medin, avdelingsdirektør for kvalitet og støtte; Espen Haram, skolefaglig ansvarlig; Grethe Kruse Aas, kommunikasjonssjef Marit Helene Meyer, og FoU-direktør; Lise Kristoffersen (Rolf Fasting frem til 1. oktober 2016), alle med stabsfunksjoner og fysiske plasser på hovedkontoret.

Arbeidsformer

Utviklingen av Statped til én nasjonal etat med flerfaglige regioner forutsetter tett samarbeid mellom ulike fagmiljøer. Ansatte med ulike former for spisskompetanse arbeider sammen for å bistå brukere og samarbeidspartnere der det er ønskelig og nødvendig. Søknader til Statped behandles gjennom et eget system for oppdragshåndtering, med retningslinjer og maler som skal sikre at søknader og henvisninger håndteres likt uavhengig av region. Dette sikrer også en flerfaglig vurdering og møter bestillingen om «én dør inn».

Nettverk benyttes som arbeidsform både internt i etaten og eksternt med våre samarbeidspartnere. Den interne nettverksstrukturen ble justert i 2016. To former for nettverk ble etablert; ledernettverk som ledes av regiondirektørene og SLoT direktør, og fagnettverk som ledes av fagansvarlige ved Hovedkontoret.

Ledernettverkene fungerer som et verktøy for å koordinere tjenester på tvers av regionene, mens fagnettverkene bidrar med faglig utvikling.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning og samarbeid med brukernes interesseorganisasjoner står sentralt i arbeidet med å utvikle Statpeds tjenester. Statped har brukermedvirkningsorganer på både nasjonalt og regionalt nivå, samt på alle fagområder. Hvert år arrangeres en nasjonal brukerkonferanse hvor de regionale brukerrådene, det nasjonale brukerrådet, de faglige samarbeidsrådene og andre samarbeidspartnere deltar.

Ansatte

Ved utgangen av 2016 hadde etaten 721 årsverk. Dette er en nedgang på 28 årsverk fra årsslutt 2015.

Lokasjoner

Etaten er fordelt på 20 lokasjoner, hvor hver lokasjon er tilknyttet et regionskontor eller hovedkontoret. Antall lokasjoner er redusert med 16 siden 2013, 4 av disse er avviklet i 2016. Reduksjonen i antall lokasjoner er et resultat av omstillingsarbeidet i etaten. Arbeidet med effektivisering av eiendomsmassen, drift- og støttefunksjoner avsluttes første halvår 2017.

3. Presentasjon av utvalgte hovedtall

Tjenester

I 2016 har 8 631 brukere mottatt én eller flere tjenester fra Statped. I tillegg har vi jobbet med 2 478 systembaserte tjenester. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 25 dager for søknader om individbaserte tjenester, og 32 dager for søknader om systembaserte tjenester. Dette er nærmere omtalt i del III punkt 2.

Læringsressurser

Statped har til skoleåret 2016/2017 tilrettelagt 132 (mot 79 til forrige skoleår) nye lærebøker pedagogisk (nyproduksjoner), enten i punktskrift (papir eller e-bok tilpasset leselist) eller som lydbok. I tillegg er 250 (mot 312 til forrige skoleår) bokverk levert i ett eller flere eksemplarer i punktskrift på papir og/eller e-bok tilpasset leselist (reproduksjoner).

Om lag 30 000 lydbøker er lånt ut i 2016 (mot om lag 41 600 i 2015 og om lag 50 000 i 2014). Det antas at årsaken til fortsatt nedgang i utlån av lydbøker er at de også til skoleåret 2016/2017 ble produsert som CD.

Det er solgt 6 753 læringsressurser gjennom nettbutikken (mot 8 087 i 2015 og 7 740 i 2014). I 2016 ble det lastet ned 59 662 apper (mot 14 559 i 2015 og 11 650 i 2014). Hovedandelen (om lag 50.000) er nedlastning av Tegnordboka.

Kurs

Kurs, konferanser, nettverk og andre systemrettede tjenester er en stor og viktig del av Statpeds arbeid med å øke kompetansen på det spesialpedagogiske feltet i opplæringssektoren, og ett viktig bidrag til å nå sektormålene. Vi arrangerte 461 kurs i 2016, med et totalt antall deltagere på om lag 8 700.

Nøkkeltall fra årsregnskapet

<i>Tall i 1 000 kroner</i>	2016	2015	2014
Total utgiftsbevilgning	666 966	671 218	677 474
Totalt regnskapsførte utgifter	655 126	664 777	685 219
Oppdragsinntekter	36 288	45 044	41 904
Refusjonsinntekter	Nettoføres fra regnskapsåret 2015	Nettoføres fra regnskapsåret 2015	21 737

Del III: Årets aktiviteter og resultater

1. Samfunnsmandat og bidrag til sektormålene

Statpeds oppgave er å bidra til at kommuner og fylkeskommuner oppfyller krav i lov og forskrift innen opplæringsområdet. Statped bistår med spisskompetanse og gir tjenester til enkeltbrukere, PP- tjeneste, skole og barnehage. Statpeds spisskompetanse innen det spesialpedagogiske området bidrar til at barn, unge og voksne kan utnytte sitt læringspotensial i sitt naturlige læringsmiljø.

En forutsetning for at Statpeds kompetanse tas i bruk, er at kommuner, fylkeskommuner og helseinstitusjoner har tilstrekkelig kunnskap om hvilke tjenester Statped kan gi og hvordan tjenestene kan gis lokalt. Som et ressurs – og kompetansesenter er den kompetansen Statpeds fagpersoner har relevant for flere målgrupper. Eksempelvis viser målinger at lærere, foresatte og ansatte i PP- tjenesten er hyppige brukere av nettstedet Statped.no. I 2016 har det derfor vært stor oppmerksomhet på utviklingen av Statpeds informasjonskanaler, herunder Statped.no og Foreldreportalen.

Å bidra til likeverdige tjenester er en overordnet målsetting for all tjenesteyting. Likeverdige tjenester forstås som lik tilgang til tjenester som er tilpasset både den enkelte bruker og kompetansen i systemet rundt brukeren. Et viktig bidrag i denne sammenheng er retningslinjene for oppdragshåndtering i Statped. En forventet effekt er at en lik måte å jobbe på bidrar til at Statped som etat framstår som tydelig og forutsigbar i søknadsbehandlingen og at tjenestene som gis har effekt og bidrar til økt læringsutbytte for den enkelte.

Tidlig innsats og lik tilgang til Statped tjenester er grunnleggende for Statped. Rutiner for flerfaglig vurdering av søknader om tjenester er nå etablert i alle regioner.

Vi erfarer at et tettere samarbeid underveis i søknadsprosessen kan resultere i bedre søknader, og det har blant annet ført til færre avslag. Gjennom et bedre samarbeid med PPT kommer det også tydeligere fram hvor de har behov for kompetanseheving. Denne informasjonen kan vi benytte i utvikling av tjenester og i utformingen av kurs og konferanser som PPT deltar på.

2. Redegjørelse for aktiviteter, resultater og effekter

Hovedmål 1

Statped skal være en tydelig og tilgjengelig yter av spesialpedagogiske tjenester til kommuner og fylkeskommuner. Alle kommuner og fylkeskommuner skal få likeverdig tilgang til tjenester fra Statped.

Statped leverer tjenester med god kvalitet og har en effektiv administrasjon

Kvalitet på tjenestene

Blant samarbeidspartnere er 92 prosent svært fornøyd eller ganske fornøyd med tjenestene de har mottatt. Dette er en liten nedgang fra 93 prosent i 2015. Med utgangspunkt i at både brukere og samarbeidspartnere over de siste tre år har gitt jevnt gode tilbakemeldinger på hvor fornøyde de er med tjenestene de har mottatt, gir dette en indikasjon på at etaten leverer tjenester med god kvalitet.

Samarbeidspartnere som svarte på brukerundersøkelsen i 2016 vurderer kvaliteten på læremidler fra Statped som en av etatens sterke sider. 91 prosent av brukerne svarer at de alt i alt er svært eller ganske godt fornøyd med tjenestene de/barnet har mottatt. Dette er helt likt som i 2015 og 2014.

Som nevnt i kapittel 4 vil vi i 2017 vurdere hvordan vi skal gjennomføre brukerundersøkelsene fremover. Vi vil også implementere en ny rutine for å evaluere tjenester i samarbeid med bruker og PPT.

Fagårsverk

Antall årsverk totalt er redusert fra 748 per 31.12.2015 til 721 per 31.12. 2016. Andelen fagårsverk er imidlertid økt noe. 81 prosent av totalt antall årsverk var fagårsverk ved årsslutt 2016, mot tilsvarende 80,3 prosent ved årsslutt 2015. Ytterligere rapportering på effektiv administrasjon er innarbeidet under kapittel 5.

Det er en klar ansvarsdeling mellom Statped og sentrale eksterne aktører

Brukerundersøkelsen

Basert på resultatene fra brukerundersøkelsen for 2016 ser det ut til at den overordnede tilfredsheten med Statped har økt. Brukerindeksen for samarbeidspartnere har økt fra 66 til 68 poeng fra 2015. I 2014 var resultatet 55 poeng. Jevnt gode score de siste to årene gir grunnlag for å tro at samarbeidspartnerne er tilfreds med Statped.

Brukerundersøkelsen viser at så mange som 76 prosent av PPT som svarte på brukerundersøkelsen opplever at de har god kjennskap til Statpeds tjenester. Dette er en økning fra 70 prosent i 2015 og 55 prosent i 2014. Når vi ser denne økningen i sammenheng med at andel avslåtte saker er redusert kan det tyde på at vi nå har et tydeligere tjenestetilbud.

Vi har fortsatt en jobb å gjøre med ytterligere tydeliggjøring av ansvars- og oppgavedelingen mellom PPT og Statped. På samme måte som i 2015 vurderer samarbeidspartnere som svarte på undersøkelsen at *Oppgave- og ansvarsdelingen mellom Statped og PPT* er en av våre svakeste sider. Dette innebærer at vi vil fortsette arbeide med informasjon om dette.

Avslåtte søknader

Andel avslåtte søknader kan gi en indikasjon på hvor tydelig vårt tjenestetilbud fremstår for PP tjenesten. Vi har en nedgang i avviste søknader på hele 3,7 prosentpoeng fra 2015 til 2016. Fra 2014 til 2016 har vi gått fra 9,1 prosent (122 saker) til 1,9% (31 saker).

Søknader avlås fordi de ikke er innenfor Statpeds oppdrag, eller fordi det vurderes at kommunen har den nødvendige kompetansen. Nedgangen i avslåtte saker antas å komme som følge av at Statpeds fag- og tjenestetilbudet er blitt bedre kjent blant våre samarbeidspartnere, samt bedre dialog i forkant av at en søknad sendes.

Rammeavtaler og samarbeidsavtaler med kommuner og fylkeskommuner

Rammeavtalene med kommuner og fylkeskommuner er ett av virkemidlene for å tydeliggjøre ansvars – og oppgavedelingen mellom Statped og kommuner/fylkeskommuner. Ved årsslutt 2016 har vi rammeavtaler med 84 prosent av kommuner og fylkeskommuner. Dette under ambisjonsnivået på 95 prosent. To avtaler er underskrevet i løpet av 2016.

Allerede i årsrapporten for 2015 rapporterte vi om risiko for at ambisjonsnivået heller ikke ville nås i 2016. Årsaken er at de kommunene som ikke har skrevet under heller ikke ønsker å inngå avtale. Innhold og form på rammeavtalene vil bli evaluert i 2017.

I tillegg til rammeavtalene har vi samarbeidsavtaler som benyttes for å skape struktur og forutsigbarhet i samarbeidet mellom Statped og PPT. Samarbeidsavtalene skal bidra til å konkretisere samarbeidet og sikre et samarbeid som er tilpasset den enkelte kommunes behov, og legge grunnlag for en tydelig og avklart oppgavedeling.

Helsesektoren

Vi har rammeavtale med alle regionale helseforetak bortsett fra HF sørøst. Antall samarbeidsavtaler med helsesektoren har økt fra 12 i 2015 til 46 i 2016, noe som viser at det er et behov for et tett samarbeid mellom helsesektoren og Statped. Avtalene er i hovedsak inngått med ulike deler av spesialisthelsetjenesten og spisskompetansemiljøer i Statped. Tjenestene som gis som følge av disse avtalene er i stor grad basert på direktehenvising til Statped og sikrer på den måten en direkte oppfølging etter medisinsk behandling. Der det er naturlig blir lokal PP-tjeneste koplet inn.

Det er et behov for å utvikle samarbeidsavtaler med habiliteringstjenesten for å avklare grensesnittet mellom Statped og helsesektoren. Dette vil bli fulgt opp i 2017.

Grensesnittet mellom helse- og utdanningssektoren vurderes som uklar også på andre områder. Det arbeides kontinuerlig med å klargjøre denne grenseoppgangen og vurdere nødvendige tiltak i samhandlingen.

NAV

Det er inngått en overordnet rammeavtale med NAV. Statped har i løpet av 2016 videreført samarbeidet med NAV hjelpemidler og rehabilitering, og det er iverksatt konkrete prosjekter nasjonalt og inngått samarbeidsavtaler regionalt. Alle regioner har inngått avtaler med sine respektive NAV hjelpemiddelsentraler. Målet med samarbeidet er å utvikle tiltak rettet mot felles brukergrupper. I 2016 har det vært fokus på temaer som ASK og overganger i opplæringsløpet. Et resultat av dette samarbeidet er en kursrekke utformet av NAV og Statped innen temaet ASK som har forventet oppstart i 2017.

Statped har en effektiv saksbehandling og god tilgjengelighet

Vi har redusert saksbehandlingstiden for individualsaker fra 38 dager i gjennomsnitt i 2015, til 25 dager i gjennomsnitt for 2016.

Etatens saksbehandlingssystem, – Fabris, rapporterer antall kalenderdager, mens ambisjonsnivået satt i tildelingsbrevet angis i virkedager. Dette betyr at den reelle saksbehandlingstiden er lavere enn rapportert. Fra 2017 vil ambisjonsnivået bli satt i kalenderdager. Omregnet til virkedager vurderer vi at ambisjonsnivået på 21 virkedager er oppnådd.

Alle regioner har redusert saksbehandlingstiden i løpet av 2016. I tillegg er forskjellene mellom regionene redusert. I 2015 brukte regionen med lengst saksbehandlingstid i gjennomsnitt 20 dager mer per sak enn regionen med lavest saksbehandlingstid. I 2016 er denne differansen redusert til 14 dager.

Tiden fra vedtaksbrev er sendt til en av de innvilgede tjenestene starter opp er redusert fra et gjennomsnitt på 67 dager i 2015 til gjennomsnitt 60 dager i 2016. Dette er godt innenfor ambisjonsnivået i alle regioner.

For å sikre lik tilgang til tjenester har vi i enkelte saker behov for landsdekkende tjenester. Både saksbehandlings- og ventetiden for disse sakene er redusert fra 2015.

Det skal være enkelt å fylle ut søknad om tjenester. I 2016 har Statped gjort flere forenklinger i søknadsprosessen. Blant annet har vi endret signaturkrav, gjort justeringer i søknadsskjemaet og konkretisert hvilke vedlegg som må følge med søknaden. Disse endringene er oppfølging av innspill fra et utvalg fra PPT.

Videre utredning av hvordan vi kan innføre elektronisk søknadsbehandling er utsatt, men vil tas opp igjen i 2017.

Saksbehandlingstiden for systemsaker er redusert i forhold til i 2015, men overstiger fortsatt ambisjonsnivået. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2016 var 32 dager. I tillegg til sakene som behandles i regionene inngår også 28 saker som behandles av avdeling for teknologi og læringsressurser i den samlede gjennomsnittlige saksbehandlingstiden. Disse sakene ble inkludert i systemet for oppdragshåndtering i starten av 2016. I hovedsak er dette søknader om læringsressurser (tilrettelegging av punktbøker). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene var 88 dager. Sannsynligvis er ventetiden inkludert som en del av saksbehandlingstiden i mange av disse sakene.

Som en del av etatens rutiner for behandling av søknader og henvisninger skal regioner som ikke vil kunne innfri kravene til saksbehandlingstid og/eller ventetid på grunn av kompetanse eller kapasitet, melde saken til et nasjonalt flerfaglig møte, der regionene samarbeider på tvers for å finne gode løsninger for den enkelte bruker uten at det skal gå for lang tid.

Statped har god leveranse av tjenester til kommuner og fylkeskommuner

System og individsaker

Statistikken viser en økning i antall systembaserte tjenester fra 2 891 i 2014 til 3 551 i 2015, mens vi i 2016 har en nedgang til 2 548. Samtidig er antall aktive brukere redusert fra 9 083 i 2015 til 8 631 i 2016.

Nedgangen i antall systemsaker kan forklares med at det har skjedd en dreining mot større systemsaker. Det er i dag flere kommuner og PP-tjenester som er deltakere i systemsaker enn i 2015, men hver enkelt tjeneste blir fremdeles kun registrert som en sak. Tjenesteprofilen er dreid mer i retning av samordnede flerfaglige tjenester. Dette kan illustreres med følgende eksempler:

Vi har et samarbeidsprosjekt med Buskerud fylkeskommune om språkopplæring. Alle kommunene er med, men gjennom Fabris registreres det som **én** tjeneste. Videre har vi et prosjekt i Oppland for 15 kommuner hvor PPT, helsesøstre og barnehagene er med, men det blir fremdeles registrert som **én** systemsak.

Et annet eksempel er at skoler/barnehager og PP-tjenester rundt **én**, eller flere brukere gis et tilbud med kombinasjon av teoretisk kunnskap og veiledet tiltaksutprøving. Utgangspunktet for tjenesten kan være flere søknader om individbaserte tjenester med samme problematikk, eller en søknad om systembasert tjeneste fra kommunen. Et slikt tilbud kan bestå av 3-4 samlingsdager over en gitt periode, med faglig formidling, tiltaksutvikling og erfaringsutveksling. Mellom samlingene gjennomføres tiltak og erfaringene fra disse tiltakene tas med tilbake til neste samling, hvor de presenteres og diskuteres. Tjenesten evalueres og tilbakemeldingene viser at de oppleves som nyttige, og at læringsprosessene har bidratt til å gi økt handlingskompetanse i kommunen.

Eksempelene over viser, som vi har rapportert tidligere, at en ren telling av antall systemsaker ikke er tilstrekkelig for å gi et dekkende bilde av hvor mye systemarbeid som utføres. Antallet systemsaker gir heller ikke et dekkende bilde av hvor mange samarbeidspartnere som mottar tjenester. Statped bruker stadig mer av sin tid og kompetanse på systembaserte tjenester.

I tillegg har vi fortsatt oppryddingen i Fabris, og noe av nedgangen kan skyldes at eldre saker er avsluttet.

Helhetlig strategi for samhandling med kommuner og fylkeskommuner

Helhetlig strategi for samhandling mellom Statped og kommuner/fylkeskommuner (heretter kalt kommuner) skal sikre at Statped gir enhetlige, koordinerte og likeverdige tjenester i alle regioner. Regionene har startet implementeringen av strategien.

Statistikk i tjenesteytingen

Et tettere samarbeid med kommunene og fylkeskommunene har vært et satsingsområde i 2016. I arbeidet med å utforme mer målrettede tjenester har statistikk fra Statped over tjenesteytingen blitt benyttet i møter med kommunene. I 2016 har vi jobbet systematisk ved å sammenstille statistikk og data fra opplæringssektoren med statistikk fra Statped. I et samarbeid mellom Fylkesmennene i Møre og Romsdal og Oppland har vi gjennom to pilotforsøk utviklet nye samarbeidsformer ved hjelp av dette statistikk materialet. Målet er å utvikle nye arbeidsformer som sikrer at man tar i bruk de data som finnes i statistikker, slik at både Statped og Fylkesmennene kan utvikle mer målrettede tiltak mot kommunene.

En slik samarbeidsform kan bidra til et mer helhetlig bilde av hvordan vi kan samhandle om å sette inn tiltak der det er størst behov.

Ny modell for deltidsopplæring for døve og sterkt tunghørte elever

I henhold til oppdragsbrev S 01-13 fra Udir, har Statped utarbeidet en ny modell for deltidsopplæring for døve og sterkt tunghørte elever. Målet er å styrke deltidsopplæringen slik at den blir bedre, får et større omfang og når ut til flere.

Arbeidet med å utvikle en ny deltidsmodell avdekket til dels store forskjeller mellom opplæringsstedene og de ulike regionene. De fysiske rammene, tilgangen på skolefaglig- og hørselesfaglig spisskompetanse, ulike fagtradisjoner, lokale behov og forutsetninger er noen av elementene som bidrar til at Statpeds deltidsopplæring har framstått til dels ulikt, både med hensyn til innhold, omfang, organisering og kvalitet. Implementering av ny deltidsmodell er omfattende og innebærer forholdsvis store endringstiltak.

Den primære målgruppen for deltidsopplæringen er døve og sterkt tunghørte elever i grunnskolepliktig alder, som skal ha opplæring i og på tegnspråk etter opplæringslovens bestemmelser § 2-6, eller trenger tegnspråkstøtte og annen type hørselsfaglig oppfølging på bakgrunn av vedtak om spesialundervisning (§ 5-1). Det er lagt til grunn i oppdraget at ny modell for deltidsopplæring skal omfatte flere og mer målrettede tiltak for ulike elevbehov.

Modellen vektlegger koordinering av deltidsopplæringen og foreldrekurs. Som deltakere på foreldrekurs og som følge for sine barn til deltidstilbudet, så er foreldre også å anse som direkte brukere av tjenestene som faller inn under ny modell for deltidsopplæring.

Tilgrensede tjenester til deltidsopplæringen

En utvidelse av modell for deltidsopplæring med tiltak omtalt som «tilgrensede tjenester» må vurderes opp mot behovet for økte økonomiske rammer. Gitt at tilbudet om deltidsopplæring også skal omfatte tiltak som beskrives under denne kategorien, vil følgende brukergrupper/tiltak også være omfattet av den nye deltidsmodellen:

- a. I alle regioner tilbys det i ulikt omfang nettverkskurs for lærere. Det er utarbeidet forslag til *Etter- og videreutdanning av lærere og assistenter* som må vurderes om det skal være en del av den nye modellen.
- b. Tidlig innsats kan legge et godt grunnlag for videre skolegang. Utvikling av språk og sosial trygghet er en viktig forutsetning for læring. Også i dag kan kommunene søke Statped om kortere opphold for barn under opplæringspliktig alder, men et slikt tilbud er pr dags dato ikke tilgjengelig i alle regionene.
- c. Samhandling og kommunikasjon er vesentlig for alle mennesker som grunnlag for læring, inkludering og deltakelse i samfunn- og arbeidsliv. Opplæring og oppfølging av den enkelte elev med omfattende hørselsvansker, handler også om de familiære- og sosiale nettverkene de er en del av. Statped har utredet tilrettelagte kurstilbud for søsken. Vi er i gang med å vurdere omfang og form på videreføring av tilbudet til søsken.

- d. På samme måte som søsken, har barn av døve foreldre (KODA) behov for systematisk tegnspråkopplæring. Statped har utredet tilrettelagte kurstilbud for KODA om hva det vil si å være døv/sterkt tunghørt og hvilke språklige utfordringer som kan oppstå i deres relasjoner. KODA er i tillegg en viktig ressurs for å skape gode tegnspråkmiljøer i tilknytning til deltidsopplæringen.
- e. Opplæringen for døve- og tunghørte elever i videregående opplæring må sees i en helhetlig sammenheng. Det krever godt samarbeid mellom Statped og elevenes bostedskole. Det er viktig å sikre gode overganger, ikke minst mellom ungdomstrinnet og videregående opplæring. Utdanningsdirektoratet har gitt foreløpige signaler om at Statped i større grad skal følge opp døve- og tunghørte elever i videregående opplæring.

I løpet av 2016 mottok 156 elever deltidsundervisning. Dette er en økning fra 151 elever i 2015. Statped inngår samarbeidsavtaler med skolen til deltidselevne. Ambisjonsnivået på 100 % ble ikke nådd ved årsslutt. Fristen for å underskrive avtalene er 15. september for søknader om deltidsundervisning for inneværende skoleår. Imidlertid sendes søknader også løpende, og vurderingen er at ambisjonsnivået på 100 % derfor er urealistisk.

Hovedmål 2

Statped skal videreutvikle spisskompetanse innenfor spesialpedagogiske fagområder og være en bidragsyter til kunnskaps- og kompetansespredning og likeverdig, tilpasset og inkluderende opplæring.

Statped bidrar med relevant kompetanse innenfor de spesialpedagogiske utdanninger

I 2016 har Statped holdt 1 502 forelesninger for UH sektoren i 2016. Dette er på samme nivå som i 2015 (1 528 timer), og i tråd med fastsatt ambisjonsnivå.

Praksis for registrering i fagsystemet er forbedret, men det er fortsatt tilfeller hvor forelesningstimer er ufullstendig registrert eller registrert i sidesystemer. Forelesningstimene som er rapportert er basert på den elektroniske rapporteringen, men med noen manuelle justeringer.

UH sektoren etterspør flere forelesninger enn etaten kan levere. Det er forskjeller mellom fagområdene. Innenfor noen fagområder har vi behov for å vurdere enda grundigere hvilke oppdrag vi kan ta fremover, og hva som må forventes at UH tar selv. Samtidig er det områder hvor vi må vurdere om vi kan bidra mer.

Statpeds studierelaterte tjenester bidrar til å bygge opp og sikre utdanning av spesialpedagogisk fagkompetanse. Statpeds samarbeid med UH-sektoren bidrar med positive merverdier i form av praksisnære og profesjonsrelaterte studieprogrammer, samtidig som UH-sektoren bidrar til at Statpeds rådgivere må holde seg faglig oppdaterte. Vi bidrar til at dagens studieprogrammer bygges over forskningsbasert kunnskap og til å utvikle forskningsbaserte arbeidsformer.

Statped bidrar til kunnskaps- og kompetansespredning blant kommuner og brukere

Brukere og samarbeidspartnere som svarte på brukerundersøkelsen i 2016, vurderte de ansattes kompetanse som vår største styrke. Et viktig virkemiddel for å bidra til kunnskaps- og kompetansespredning er å holde kurs. I 2016 var 8 678 deltagere på kurs arrangert av Statped, fordelt på 441 kurs. I tillegg er 21 kurs manuelt registrert uten registrerte deltagere. Ny rutine for planlegging og gjennomføring av kurs- og konferansevirksomheten er implementert. Rutinen skal sikre kvaliteten på kursene, et likeverdig tilbud i hele landet og effektivitet i avviklingen av kurs og konferanser.

For at flere skal få enkel tilgang til å delta på kurs, startet vi i 2016 med å utvikle e-læringskurs. I februar 2017 lanserer vi interne kurs, og i løpet av første halvår 2017 vil det første eksterne e-læringskurset publiseres.

I løpet av 2016 hadde Statped.no 243 755 brukere og 1 622 893 sidevisninger. Nettstedet fikk en omfattende oppgradering som en ressurs- og kompetanseportal, og ble relansert i juni. Statped.no tilbyr relevant faglig informasjon og veiledningsmaterieell til PPT, barnehager, skoler, foreldre og andre interesserte. Nettstedet tilbyr dem å bruke Statpeds kunnskap til å bygge sin egen kompetanse. Vi vil kontinuerlig utvikle innholdet på nettstedet, ikke minst etter tilbakemeldinger fra og i dialog med nettbrukerne.

I 2016 har Statped brukt sosiale medier aktivt, særlig Facebook.com/statped. Dette er en svært effektiv kanal for å nå både brukere, ulike samfunnsaktører og ansatte i barnehager og skole. Ressursen passerte 10 000 følgere i 2016 og har 11 490 følgere i slutten av februar 2017. Vi bruker den til å fremme nytt og relevant innhold fra Statped.no som et tilbud til alle som vil holde seg oppdatert om særlig tilrettelagt opplæring. Slik kan de enklere finne og dele det de måtte være interessert i. I 2016 opplevde vi at enkelte av sakene våre kunne nå over 30 000 personer, bli delt over 80 ganger og generere ny trafikk til Statped.no.

Både brukere og samarbeidspartnere vurderer informasjon om læringsressurser som én av våre svakeste sider. For å styrke tilgangen til slik informasjon har vi lansert *Statped.no/laringsressurs*, som gir bedre oversikt over tilgjengelige læringsressurser, og som gir mulighet for filtrering og søk. I løpet av 2016 har vi også publisert en rekke omtaler av og filmer om læringsressurser og teknologi på det spesialpedagogiske området på Statped.no/teknologi. Disse spenner fra beskrivelser og vurderinger av produkter, apper og bruk av interaktive tavler til formidling av «god praksis» i bruk av teknologi i barnehager og skoler. Hensikten er å gi god informasjon om hvilke muligheter som finnes, og motivere til at teknologi tas i bruk i opplæringen. I 2016 ble også ressursen «Skriving og teknologi» lansert. Dette er andre del av en nettbasert ressurs på lese- og skriveområdet, der første del var «Lesing og teknologi».

I tillegg til dette har Statped i 2016 blant annet fått på plass en løsning for elektronisk nyhetsbrev, og opprettholdt satsingen på StatpedMagasinet.

SPOT

I 2016 ble den tredje konferansen om spesialpedagogikk og teknologi (SPOT 2016) gjennomført. Konferansen gikk over to dager med et utvidet program fra foregående år. 30 faglige bidrag i form av plenum, seminarer og workshops – samt utstillinger av nye læringsressurser og teknologiske muligheter. Konferansen hadde ny deltakerrekord med 520 deltakere. Interessen for konferansen er langt større men konferanselokalene kan ikke ta imot flere deltagere.

Deltagerne representerte de fleste grupper samarbeidspartnere; barnehagesektoren, lærere fra grunnskole og videregående og PPT, foruten etater som NAV og helsesektoren. Evalueringene er gjennomgående svært gode, men på noen punkter er det en marginal nedgang sammenlignet med evaluering fra 2015. 90 prosent svarte at konferansen var bra eller meget bra – og 85 prosent at konferansen var faglig relevant eller meget relevant. 75 prosent angir at konferansen er et møtested som bidrar til å knytte kontakter med andre fagfolk.

Både interessen for konferansen og evalueringen viser at Statped har satt et viktig tema på dagsorden og at konferansen har blitt en viktig arena for erfaringsutveksling og kunnskapsformidling mellom fagfolk. Det er også lagt vekt på at kunnskap fra konferansen spres i etterkant av konferansen i form av opptak av forelesninger, video og deling av presentasjoner fra bidragene.

Nordisk konferanse om tegnspråk

Statped har stått som arrangør av Nordisk konferanse om tegnspråk. Konferansens tema var hvordan skape gode bimodale to-/flerspråklige praksiser og læringsmiljøer for tegnspråklige barn/elever. Konferansen ble gjennomført med 120 deltakere.

Statpedkonferansen

I mars 2016 ble Statpedkonferansen arrangert for første gang. Konferansens mål var å spre ny forskning og erfaringsbasert kunnskap på det spesialpedagogiske feltet. Konferansen hadde 300 deltakere og ca. 600 fulgte den via strømming. Konferansen fikk svært positiv respons fra deltakerne. Hovedtema for konferansen var tidlig innsats, og innledere fra inn- og utland bidro med ny forskning innen ulike spesialpedagogiske temaer. Konferansen skulle også være etatens eget «utstillingsvindu» av fagkompetanse og flere av Statpeds egne ansatte holdt innlegg.

PPT –lederkonferansen (SEVU – PPT) 2016

Statped har en sentral rolle i strategien for etter- og videreutdanning av ansatte i PP-tjenesten. Målet med strategien er å øke kompetansen til ansatte i PP-tjenesten og øke fokuset på systemrettet arbeid. Som ett av flere tiltak i strategien skal Statped arrangere en årlig nettverkskonferanse for ledere av PP – tjenesten. I 2016 ble konferansen arrangert for tredje gang. Tema var ledelse. Konferansen gikk over to dager og Statped delte ansvaret for programmet med Utdanningsdirektoratet. Det var 312 deltakere fordelt på alle landets fylker.

Evalueringen av konferansen viser at på en skala på 1-5, der 5 er beste skår, svarer i gjennomsnitt 68,1% på 4 eller 5 på vurdering av konferansens innhold. Skår for relevans for arbeidet og samsvar med deltakernes forventninger var 84,7% og 72,1% på 4 og 5. Tilsvarende skårer for inspirerende forelesere og innholdsmessig kvalitet i foredrag er 62,4% og 73%. På spørsmål om konferansen bidrar til å utvikle lederrollen og gi nyttige verktøy skårer henholdsvis 57% og 55,4% på 4 og 5, mens spørsmål om konferansen bidrar til å knytte kontakter med andre ledere og fagpersoner og om den bidrar til å fremme fokus på systemrettet arbeid får gjennomsnitt på 86,5% og 73,4% på 4 og 5.

Hovedmål 3

Statped skal arbeide ut i fra en helhetlig FoU strategi for prioritering av områder for forsknings- og utviklingsarbeid på det spesialpedagogiske området, forankret i et samarbeid med universitet og høyskoler.

Statped har en strategi for prioritering av områder for FoU-arbeid

Vi har i løpet av 2016 fått en god oversikt over hvilke prosjekter som pågår i etaten. Porteføljestyret, bestående av direktør og regiondirektører, tar den endelige beslutningen om hvilke prosjekter som skal igangsettes. Det er utviklet en felles prosjektmetodikk. I metodikken er det retningslinjer for hvordan nye prosjektideer skal følges opp og gjennomføres internt i Statped. Det arbeides med å implementere retningslinjene.

FoU avdelingen ble opprettet i slutten av 2015. I 2016 har avdelingen jobber for å avklare samarbeidet mellom den nasjonale FoU enheten og utviklingsarbeidet i regionene, og initiere FoU prosjekter. Avdelingen skal ha FoU rådgivere i alle regioner og i avdeling for læringsressurs og teknologiutvikling. Tre av fem FoU rådgiver var tilsatt ved slutten av 2016, og resterende stillinger lysnes ut i 2017. Vi forventer derfor at flere nye FoU prosjekter vil bli iverksatt i 2017 enn i 2016.

9 vitenskapelige artikler ble publisert i 2016. Vi vil i 2017 jobbe for å få på plass bedre rutiner for å registrere publiserte artikler.

I arbeidet med å fange opp forskningsbehov gjøres det en prioritering av hvilke områder det bør satses på. Et av områdene det satses på er bruk av ny teknologi i barnehage og skole. Det er behov for mer kunnskap om hvilke muligheter og begrensninger ny teknologi gir for deltagelse, læring og inkluderende praksiser på disse arenaene for barn med særlige forutsetninger.

Tabellen under viser fordeling av FoU prosjekter:

FAGOMRÅDER	Ervervet hjerneskade	-	SAMARBEIDSFORM	I samarbeid med UH-sektor	10
	Hørsel	4		I samarbeid med eksterne	9
	Kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet	2		I egen regi	3
	Syn	3		I regi av UH – PhD-prosjekter – Statpeds ansatte	8
	Språk/tale	13		I regi av UH – masterstipender	2
	Sammensatte lærevansker	8		Eksterne oppdrag	2
	Tverrfaglig/Andre	4			
		34			34

8 av de 34 prosjektene ble slutført i 2016. 2 av disse er PhD.

Relevante FoU-prosjekter i samarbeid med UH-sektoren og brukerorganisasjoner gir rom for praksisnær og spesialisert forsknings- og utviklingsarbeid innenfor små og spesialiserte områder som det er utviklet lite kunnskaper om. Videre bidrar utviklings-arbeid til å utvikle Statpeds tjenestetilbud og til å gi tjenestetilbudet en mer forskningsbasert forankring.

Samarbeidet mellom Statped og UH-sektoren er avklart

I løpet av 2016 er det utviklet kunnskap på det spesialpedagogiske feltet på flere områder og innen ulike tema. Målet har vært å utvikle kunnskap som bidrar til kvalitetssikring av det tjenestetilbudet Statped gir og til utvikling av inkluderende praksiser i barnehage og skole.

Det er etablert samarbeid med universitet og høyskoler vedrørende FoU arbeid, forelesninger, veiledning, praksisplasser for studenter, konferanser og seminarer. Statped har omfattende samarbeid med UH sektoren. Statped inviteres ofte til å delta i FoU prosjekter, noe som tyder på at Statped er en synlig og attraktiv aktør innen det spesialpedagogiske fagfeltet. Flere av avtalene med universitet og høyskoler er revidert.

Det er satt i gang et doktorgradsprosjekt med midler fra Forskningsrådet (offentlig sektor – PhD). Prosjektets tittel er: *Mobbing og barn med spesielle behov - kartlegging av forekomst, forløp og risiko i barnehager og skoler, og en beskrivelse av tiltak*. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2020.

Det er også satt i gang et flerårig internasjonalt FoU prosjekt, *All aboard*. Målet er å utvikle kunnskap om inkluderende praksiser i skoler der barn og unge med særlige forutsetninger inngår. Dette er et *Erasmus+* prosjekt, hvor vi samarbeider med fagmiljøer i Finland, Belgia og England.

Det er i 2016 ferdigstilt 2 doktorgrader. Det ene prosjektet utviklet kunnskap om vilkår for deltagelse i lek for hørselshemmede barn med cochlea implantat på barnehagens arealer. Det andre prosjektet omhandler gruppen minoritetsspråklige barn og deres opplevelse av å være tospråklige. Begge prosjektene representerer viktige kunnskapsbidrag til utvikling og kvalitetssikring av Statpeds tjenestetilbud.

3. Gjennomføring av oppdrag fra Udir

Oppdragsbrev S 1-2016 Oppfølging av rapport CI og hva så?

Dette oppdragsbrevet omfatter to ulike deloppdrag, som begge skal gjennomføres i samarbeid med CI – teamet ved Oslo universitetssykehus (OUS).

I oppdragsbrevet understrekes det at arbeidet skal skje i samarbeid med OUS, og det beskrives videre hvordan disse skal få tilsvarende føringer som Statped har fått gjennom oppdragsbrevet. Statped kontaktet tidlig CI-temaet ved OUS, og oversendte oppdragsbrevet til informasjon. CI-teamet har på forespørsel informert oss om at de ikke har fått slike føringer. Dette er årsaken til at det ikke har vært mulig å starte opp et arbeid som beskrevet i oppdragsbrevet.

Statped og CI-teamet har likevel gjennomført flere samarbeidsmøter. I fellesskap har man kommet langt med å utarbeide et *samhandlingsdokument*, hvor målet er å gi konkrete beskrivelser av hvordan samarbeidet skal skje i enkeltsaker og hvilke tiltak vi i fellesskap skal forplikte oss til å gjennomføre. Dette omfatter blant annet en plan for samarbeidsmøter og andre arenaer for samhandling, gjensidig kompetanseheving og erfaringsutveksling på ulike nivå. Dokumentet skal ferdigstilles i løpet av våren 2017.

Statped har også startet drøftingen av et prosjekt som er omtalt i oppdragsbrevet del 2. Planen er å utarbeide en enkel prosjektskisse i løpet av våren 2017.

Oppdragsbrev S 04 -13 Vi sprenger grenser – gjennomføring av piloter knyttet til barnehage, skole og foreldreopplæringen, samt følgeevaluering knyttet til pilotene

Oppdraget *Vi sprenger grenser* er nå inne i fase 3. Fasen består i å etablere og prøve ut modeller for arbeidspakker som skal bidra til kompetanseutvikling i kommunene med fokus på temaene inkludering, læringsutbytte og teknologi. I tillegg skal modellen spres og forankres i Statped, erfaringer utveksles og læringsressurser utvikles. Denne fasen vurderes som et utviklingsarbeid hvor den enkelte region i Statped har ansvar for å se til at spredning av erfaringene fra pilotene skjer, og at tiltak som har vist seg effektfulle tas inn som en del av Statpeds tjenester. Oppdraget følges opp av det nasjonale ledernetverket for sammensatte læreversker (SLV) i samarbeid med avdeling fag og prosess ved hovedkontoret.

Statped midt

Regionen tar i dette arbeidet utgangspunkt i en elev på 1. trinn i en skole i Trondheim kommune, som har bistand fra flere avdelinger i Statped, flere kommunale instanser samt spesialisthelsetjenesten. Det er etablert et arbeidslag rundt eleven, hvor både fagfolk og foreldre er aktive deltagere. Statped har tett samarbeid med PP-tjenesten som leder arbeidslaget. Fokus er satt på inkluderende læringsmiljø og måloppnåelse i opplæringa. Dette gjøres ved kompetanseheving av arbeidslaget rundt eleven, system og strukturarbeid samt bruk av pedagogiske læringsressurser og teknologi. Sentrale tema er 1) barnet i systemet, sosialt og faglig. 2) relasjoner, å føle seg forstått, god utviklingsstøtte og empati. 3) samarbeid foreldre og fagfolk. 4) overgang fra barnehage til skole. 5) godt læringsmiljø.

Arbeidet er godt i gang, og Statped har etablert kontakt med rådmannens stab i Trondheim kommune for å drøfte videre implementering i kommunen.

Statped vest

I regionen er det etablert en intern flerfaglig gruppe. Det er utarbeidet en plan for innsatsene som regionen skal gjennomføre innenfor «Vi sprenger grenser». Det er etablert et ASK-nettverk i Stord (Stord og Fitjar kommune). Nettverket hadde to samlinger høsten 2016. Det er mellom 30 – 40 fagpersoner fra skole, barnehage, PPT og kommunale spesialpedagoger med på samlingene. Statped og PPT har jevnlig planleggingsmøter.

Statped sørøst

Regionen har etablert en arbeidsgruppe og det etableres og prøves ut en kompetanseutviklingsmodell. Det er et mål at modellen både skal være et tjenestetilbud for å imøtekomme kommuners/skolers ønske og behov for å utvikle kompetanse, og samtidig være et bidrag til å utvikle Statpeds arbeidsformer. I arbeidet er det involvert to barneskoler, på henholdsvis femte trinn og første trinn. Begge skolene ligger i Aust-Agder og utprøvingene skjer med utgangspunkt i henviste elever.

Ved den ene skolen er det gjennomført løpende observasjoner og dialogmøter med alle skolens profesjonsgrupper. Det har også vært gjennomført møter med foreldrepar og PP-rådgiver. Det er gjennomført individuelt intervju med rektor og fokusgruppeintervju med personalet. Tematisk fokus på arbeidet har vært dokumentasjon og foreldresamarbeid gjennom en narrativ tilnærming til metodikk. I dette inngår blant annet bildeanalyse og praksisfortellinger fra lærere på skolen.

Ved den andre skolen er det også foretatt intervju av ansatte på ulike nivåer og med ulike roller. Tematisk fokus for samarbeidet her har vært læringsmiljø og skole/hjem-samarbeid. Metodikk som har vært benyttet er LØFT, analysesamtaler og anerkjennende kommunikasjon. Det er også gjennomført en analyse av opprettholdende faktorer i elevens miljø.

Statped nord

Regionen tar utgangspunkt i tre elever som skal starte på ungdomsskolen høsten 2017. Disse elevene fordeler seg på to barneskoler i kommunen. Begge disse barneskolene og mottakende ungdomsskole deltar i en systemisk prosess som skal resultere i en god overgang for disse elevene. Fokus er å sikre at de møter et inkluderende læringsmiljø ved ungdomsskolen, både faglig, sosialt, kulturelt og organisatorisk. Etter første samarbeidsdag i kommunen ønsket de å inkludere også kommunens siste barneskole i denne prosessen. Det er derfor totalt fire skoler som deltar.

Det arbeides med hver elevs individuelle behov gjennom flerfaglig kartlegging og veiledning. Det skal utarbeides en overgangsplan for elever med sammensatte lærevansker og utvikles et konsept for faglige nettverk. Regionen har etablert en flerfaglig intern arbeidsgruppe og en ekstern gruppe med deltakere fra PPT, skole og Statped.

Det er gjennomført en kommunesamling og det skal gjennomføres to til i 2017. Det gjennomføres lokalt arbeid mellom samlingene. Samlingene er en kombinasjon av faglige innlegg og aktivt prosessarbeid.

I første kommunesamling tok Statped utgangspunkt i elementer fra aksjonsforskning for å avdekke status og hvilke mål kommunen hadde. Med utgangspunkt i et stort antall forslag, valgte deltakerne to hovedspor: overgangsplan og faglige nettverk. Som mellomarbeid har deltakerne fra skolene definert muligheter og barrierer for å nå sine mål.

Oppdragsbrev S 06 -13 Strategi for etter - og videreutdanning av ansatte i PPT 2013-2018 (SEVU - PPT)

Statped har i 2016 gjennomført regionale kursrekker innen flerkulturalitet (105 deltakere) og flerspråklighet (83 deltakere). Evaluering viser at deltakerne opplever utdanningen som relevant og nyttig, og gir dem bedre kompetanse til å arbeide systemrettet.

Nasjonal nettverkskonferanse for ledere i PPT ble i 2016 arrangert 21.- 22. september. Programmet ble utarbeidet i samarbeid med Udir og hadde et særlig fokus på leders rolle i arbeid med psykososialt læringsmiljø/mobbing. Det var 312 deltakere på konferansen. Dette er en stor økning i forhold til tidligere år og viser at PP-tjenesten har stor interesse for en konferanse om PPT-leder sin rolle i videreutvikling av PPT som en systembasert tjeneste.

Statped medvirker til og deltar i nettverk i alle regioner. Statped arbeider med å videreutvikle de regionale nettverkene i nært samarbeid med PPT, og opplever et positivt samarbeid og vilje til å utvikle nettverkene i tråd med sentrale mål i SEVU-satsingen. Det er opprettet former for fagnettverk for PPT-ansatte i alle Statpeds regioner, men ikke alle PP-kontor er tilknyttet et aktivt nettverk. I noen områder deltar alle PP-kontor i slike nettverk, mens det i andre områder er få eller ingen som deltar.

Det er en økning i fylkesvise nettverk for PPT-ledere, og det var i 2016 bare Akershus fylke som ikke hadde et slikt nettverk. PPT driver selv disse nettverkene, men Statped er en aktiv samarbeidspart og pådriver for å utvikle nettverkene i samsvar med føringer i SEVU-satsingen.

Statped har i 2016 jobbet for en mer helhetlig og koordinert innsats overfor kommunene enn tidligere, og dette begynner nå å vise seg igjen i økt andel PP-kontor som deltar i nettverk. Dette er et langsiktig arbeid som avhenger av systematisk arbeid og nærhet til praksisfeltet. Satsingen har bidratt til større nærhet og styrket samarbeidet mellom Statped og PP-tjenesten.

S – 3 – 14 Oppfølging av avtaler med Hørselshemmedes Landsforbund og Stiftelsen Signo

Avtalen mellom Briskeby og Statped gjelder fra 2014 til 2017. Avtalen er konkretisert i en handlingsplan. Partene har så langt i avtaleperioden videreført et allerede godt etablert og positivt samarbeid.

Mangeårig erfaring viser at det skjer noe når elever med hørselstap går fra grunnskolen og over i videregående opplæring. Mange elever ønsker da være *som alle andre* og klare seg uten særskilt tilrettelegging eller annen bistand. Dette medfører utfordringer i arbeidet med elever med hørselstap i overgangen til videregående opplæring. Dette innebærer igjen at samarbeidet mellom Briskeby og Statped støter på utfordringer som ikke skyldes manglende velvilje eller interesse fra partene. Det behov som kommer til uttrykk gjennom henvendelser og søknader samsvarer ikke med det som det faktisk - ut fra erfaringer - er behov for.

Statped vurderer at samhandlingen med Briskeby er god og i ferd med å bli både tettere og få et større omfang, - selv om kontakten til tider kan være uregelmessig.

Under følger eksempler på gjennomførte samarbeidstiltak i 2016:

- I tråd med avtalen gjennomføres det to ganger i året samarbeidsmøter mellom Briskeby og Statpeds ledernettverk på hørselsområdet
- Både Briskeby og Statped deltar på hverandres kurs og konferanser og det planlegges hospitering for Statped-ansatte på Briskeby.

- Briskeby er jevnlig bidragsyter i Statpeds elevkurs for elever på aktuelle trinn i alle regioner. I noen regioner bidrar Briskeby med forelesninger om f.eks. engelskfaget.
- For å legge godt til rette for konkret samarbeid mellom Briskeby og de regionale hørselsavdelingene, har regionene utvalgte rådgivere, som arbeider i videregående skole og, som Briskeby kan ta direkte kontakt med.
- Briskeby og Statped midt har et særlig tett samarbeid på bakgrunn av at denne regionen er «pilot».

Signo

Statped og Signo kompetansesenter har utarbeidet en felles handlingsplan for kompetanseoverføring med tilhørende rutiner. Planen beskriver de områdene der kontakt er naturlig, og konkretiserer rutiner for samarbeid og kompetanseoverføring i den praktiske hverdagen.

Innen hørselsområdet i Statped har det inneværende år vært samarbeid om to saker på individnivå. Det har ikke vært noe samarbeid på systemnivå.

Avdelingen for Kombinert syns- og hørselstap og døvblindhet i Statped sørøst gir omfattende individbasert veiledning og veiledning via kurs til brukere og deres nettverk som bor eller har avlastning på Signo, Conrad Svendsen. Jevnlige samarbeidsmøter er knyttet opp til denne virksomheten. Avdelingen gir også veiledning i form av kurs til beboere i Andebu. Kursene gis til personale som arbeider med voksne brukere med medfødt døvblindhet, der fokuset er på språkutvikling. I tillegg bidrar avdelingen med forelesninger på Signo sine kurs og konferanser. En ansatt er medforfatter i et bokprosjekt som skal utgis av Signo i 2018.

Det er utarbeidet en handlingsplan for samarbeidet mellom Statped vest og Signo for perioden 2016-2017. Handlingsplanen omfatter følgende:

- Forelese og delta på hverandres kurs.
- Ansatte i Statped vest kan hospitere ved Signo på Voksenopplæringen, på deltidsopplæringen, tegnspråkopplæringen for foreldre, hospitering i undervisning, hospitering i kommunikasjonskurs for voksne brukere.
- Det er mulighet for å inngå avtaler om hospitering/samarbeid rundt enkeltelever som får tilbud om deltidsopplæring i Signo.
- Gjensidig informasjonsformidling

S 4 – 14 Helhetlig modell for samordnet foreldreopplæring

I 2016 har hovedfokuset vært på utvikling og igangsetting av digital nettressurs for foreldre på Statped.no. Her blir det lagt ut informasjon i form av fagtekster og filmer innen ulike fagområder og tema som foreldre etterspør. Ved slutten av 2016 var foreldresidene de nest mest brukte sidene på Statped.no. Nettportalen er under kontinuerlig utvikling og blir tilført nye tekster, intervjuer og filmer i løpet av 2017. Det vil også bli opprettet lenker eller kontaktinformasjon til andre offentlige instanser og ulike brukerorganisasjoners sider/tilbud.

Videre er det i 2016 blitt utarbeidet felles program og plan for gjennomføring av foreldresamlinger i Statpeds fire regioner våren 2017. Programmet er delt inn i fem hovedtema: Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK), overganger i opplæringsløpet, teknologi og læringsressurser, lov og rettigheter, og psykososialt miljø med vekt på inkludering og mestring. Programmet er organisert slik at foreldre kan velge tema ut fra interesseområde, og det er vektlagt tid til erfaringsutveksling og drøfting mellom foreldre og mellom foreldre og fagfolk. Samlingene blir uten deltakeravgift for foreldre, men de må dekke reise og evt. overnatting selv.

4. Hovedfunn i gjennomførte evalueringer

Hovedfunn fra brukerundersøkelsen 2016

Statped har i 2016 gjennomført sin tredje brukerundersøkelse. Undersøkelsen ble sendt Statpeds individuelle brukere, og samarbeidspartnere; alle landets PP tjenester og de barnehager og skoler som har barn eller ungdommer som mottar tjenester fra Statped.

Vi mottok svar fra 1043 brukere og fra 502 samarbeidspartnere. Svarprosenten for de individuelle brukerne har vært på om lag samme nivå i de tre årene undersøkelsen er gjennomført, men er noe lavere i 2016. For skoler og barnehager er svarprosenten redusert fra 2015 men høyere enn i 2014. Totalt er responsens noe lavere i 2016. Vurderingen fra TNS Kantar, som leverte undersøkelsen, er at antall svar er nok til å være representative for våre brukere.

Resultatet viser at brukerne som svarte på undersøkelsen opplever svært høy tilfredshet med Statped. Dette resultatet har vært gjennomgående i de tre årene undersøkelsen er gjennomført. Brukerne vurderer at etatens sterkeste sider er:

- Kompetansen til ansatte hos Statped
- At tjenesten blir levert som avtalt
- Du/barnet ditt blir møtt med respekt av ansatte i Statped

Individuelle brukerne som svarte på undersøkelsen mener blant annet at Statpeds svake sider er at tjenester du/barnet ditt mottar er tilpasset behovene, at tjenestene blir levert på riktig tidspunkt, og at synspunkter og erfaringer blir lyttet til i kontakten med Statped.

Resultatene viser at også samarbeidspartnerne som svarte på undersøkelsen opplever høy tilfredshet med Statped, vi har hatt en økning i tilfredsheten fra samarbeidspartnerne hvert år fra 2014 til 2016. Vi vurderer det som meget positivt sett i lys av satsingen på bedre og mer strukturert samarbeid med kommuner og fylkeskommuner. Samarbeidspartnerne vurderer at Statpeds sterkeste sider er:

- Ansattes kompetanse
- At tjenester leveres som avtalt
- Du/dere blir møtt med respekt av ansatte i Statped
- Dine/deres erfaringer og synspunkter blir tatt hensyn til i arbeidet med å forme forslag til aktiviteter og tiltak
- Kvaliteten på læremiddel fra Statped

Samarbeidspartnerne som deltok i brukerundersøkelsen vurderer at våre svakeste sider blant annet er at tjenestene er tilpasset virksomhetens behov, hvor lett det er å komme i kontakt med saksbehandler pr telefon og informasjon om tjenestene og om læringsressurser på Statped.no.

Det er stor grad av sammenfall i både de individuelle brukarenes og samarbeidspartneres vurdering av Statpeds sterke og svake sider. Det er også små forskjeller i sterke og svake sider mellom undersøkelsene i hele tre årsperioden.

Både for brukere og samarbeidspartnere ser vi at tilfredsheten er størst blant de som har høyest kjennskap til Statped som organisasjon.

Alle som svarer på undersøkelsen har mulighet for å gi egne vurderinger og tilbakemeldinger. Denne informasjonen følges opp sammen med resultatene. Undersøkelsen er publisert på Statpeds nettsider.

Resultatene fra brukerundersøkelsen har vært relativt like i de tre årene den er gjennomført. I tillegg blir brukere av våre tjenester bedt om å delta i ulike evalueringer og undersøkelser fra mange instanser. Fra 2017 vil vi ikke gjennomføre brukerundersøkelse med samme metode, men vurdere andre metoder for å måle brukernes tilfredshet med våre tjenester. Nye metoder vil tas i bruk fra 2018.

Statped – en etat i omstilling

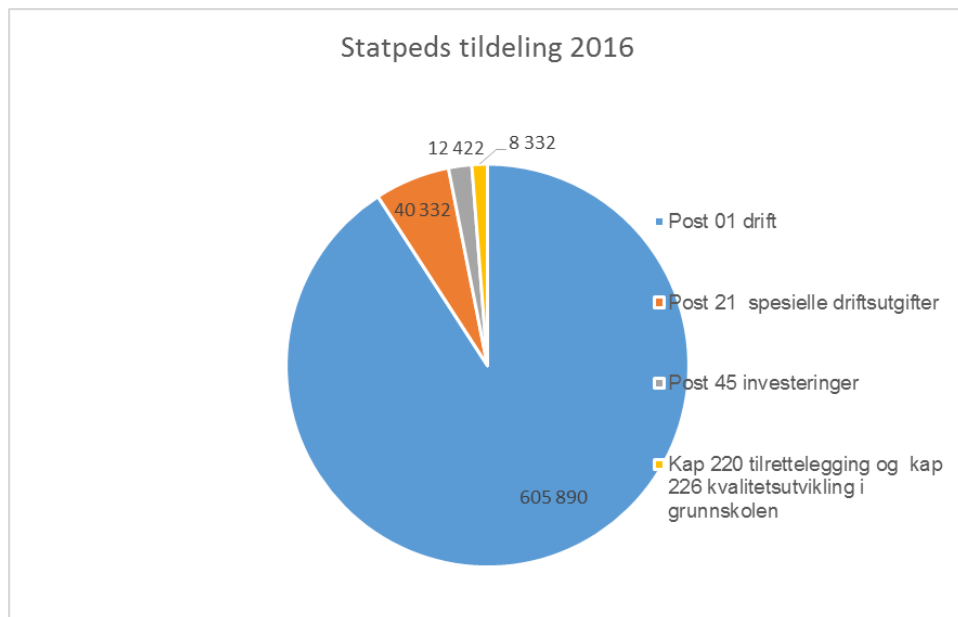
Nordlandsforskning har på oppdrag fra Statped gjennomgått og vurdert omstillingen. Rapporten konkluderer med at Statped har lyktes med å innføre ny organisasjonsstruktur etter intensjonen i St. meld 18. Herunder at:

- Statped er i dag organisert i fire flerfaglige regioner og et hovedkontor
- Alle regioner leverer tjenester innen Statpeds seks fagområder
- Nye rutiner for oppdragsregistrering og oppdragshåndtering er implementert
- Kommuner og fylkeskommuner i dag har lik tilgang til tjenester gjennom «en dør inn»-prinsippet.

5. Redegjørelse for ressursbruk

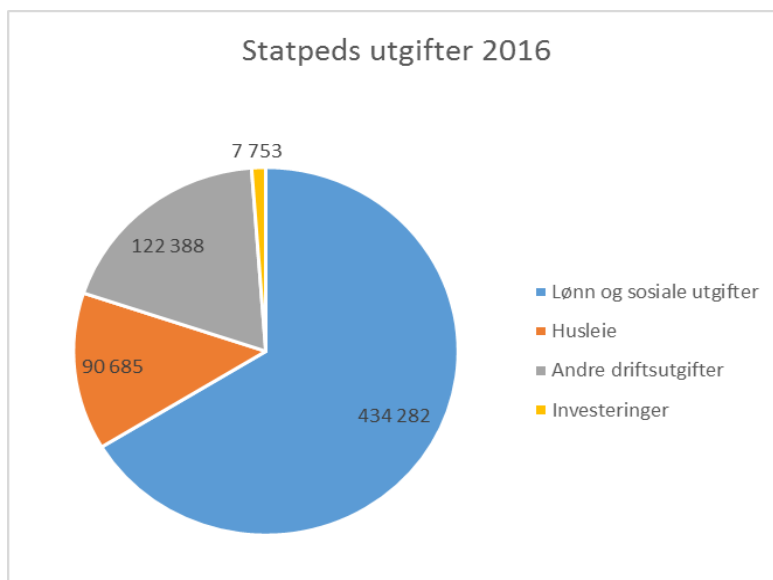
Tildeling

Statpeds samlede tildeling ble i 2016 økt med kompensasjon til pris og lønnsvekst. Som alle statlige etater ble driftsbudsjettet for 2016 redusert som en del av regjeringens arbeid med effektivisering og avbyråkratisering. Statped ble innenfor driftsrammen tildelt 4,5 millioner for å gjennomføre oppgaver knyttet til styrket deltidsopplæring for hørselshemmede elever. I tillegg ble etaten tildelt midler til satsingene SEVU-PPT, Vi sprenger grenser og utvikling av hørselsområdet i region nord. Etatens totale tildeling var 667 millioner kroner.

Driftsutgifter

Utgifter til lønn og husleie utgjør hovedtyngden av Statpeds kostnader. Disse utgiftene er 82,5 % av etatens samlede utgifter på postene 01 og 21.

Inntekter

Statped gjennomfører oppdrag med ekstern finansiering. Et av de største oppdragene gjennomføres med finansiering fra Helse nord knyttet til oppfølging av døvblinde brukere. I tillegg gjennomfører Statped utviklings- og forskningsoppdrag med finansiering blant annet fra Norges forskningsråd, Extrastiftelsen og EU. Statped har også inntekter knyttet til drift av barnehage og sfo, kurs, salg av publikasjoner og formidling av læremidler. Totalt har Statped 53 millioner i inntekter i 2016.

Effektiv administrasjon av etaten

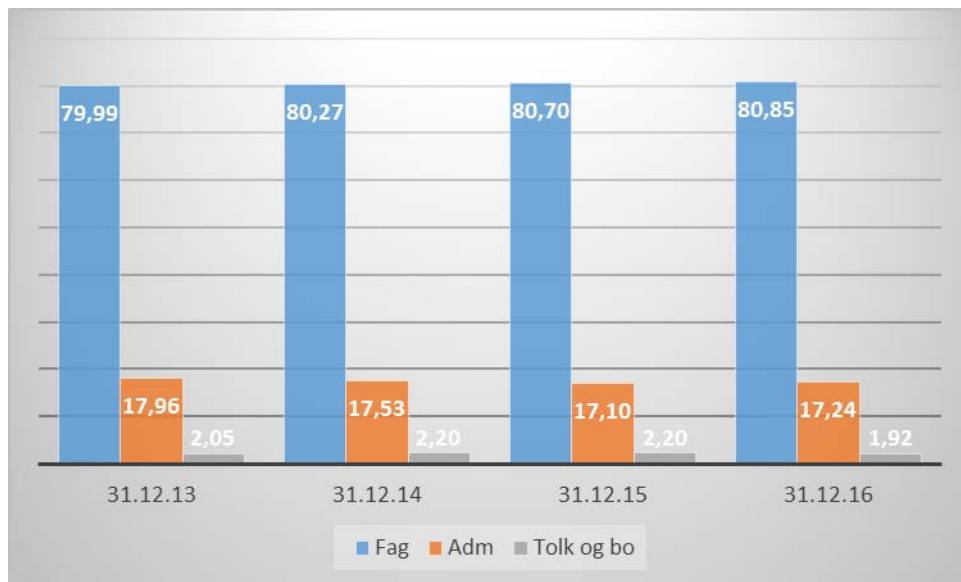
Statped skal ha en effektiv organisasjon og har som mål at ressursene brukes effektivt for å levere tjenester av god kvalitet til våre brukere. Vurderingen av effektivitet omfatter vurdering av administrativ effektivitet i tillegg til vurderingen av måloppnåelse i kapittel 2.

Statped avsluttet omstillingsperioden ved utgangen av 2016. Vi presenterer her utviklingen i andel administrative årsverk gjennom hele omstillingsperioden. Et mål med omstillingen var å effektivisere administrasjonen for å styrke etatens tjenesteleveranser.

Et tiltak har vært å organisere administrative tjenester i landsdekkende enheter. De landsdekkende enhetene er etablert og utviklet trinnvis gjennom hele omstillingsperioden. Målet med de landsdekkende enhetene er å sikre effektiv ressursbruk blant annet ved å innføre like rutiner og praksis i hele etaten. De landsdekkende tjenestene har ansvar for oppgaver knyttet til arkiv og post, sentralbordfunksjon, IT, personaladministrasjon, økonomistyring og lønns- og regnskapsfunksjonen.

Statped har totalt 138 årsverk knyttet til administrasjon og landsdekkende tjenester og 586 årsverk knyttet til fagavdelingene ved årsslutt 2016. Det gir en andel på 19 % administrative stillinger. Dette inkluderer stillinger til tolking på arbeidsplass for hørselshemmede ansatte i egen etat og personale som er knyttet til driften av overnattingstilbud for brukere av Statped som deltar på våre kurs. Disse utgjør om lag 2% av totalt antall ansatte.

Fordeling av årsverk – fag og administrasjon

Diagrammet viser at andelen administrative stillinger er redusert i omstillingsperioden. Reduksjonen er liten men trenden er gjennomgående i hele omstillingsperioden.

Statpeds andel administrative stillinger er etter vår vurdering lavt sammenlignet med andre organisasjoner i staten. Vår oppfatning er at de administrative funksjonene i etaten er effektive. Etaten søker fortløpende muligheter for ytterligere effektivisering f.eks. muligheten for å redusere tidsbruken knyttet til bestillinger av kurs og læremiddel og faktura-behandling gjennom netthandel.

Kommentarer og forklaringer til mer - og mindre utgifter/inntekter

Etaten har et samlet mindreforbruk på post 01 på 5,9 mill. kroner, det utgjør i underkant av 1 % av tildelingen, på post 45 er mindreforbruket 3,1 millioner kroner. Det er søkt om overføring av mindreforbruket til 2017. Budsjettreduksjoner i Statpeds driftstildeling, som i øvrige deler at forvaltningen, tilsier at tett oppfølging av aktiviteter og kostnader er nødvendig også fremover. Etaten må også fortløpende vurdere effektiviseringsmuligheter slik at ikke eventuelle fremtidige budsjettreduksjoner fører til redusert tjenestetilbud.

Del IV: Styring og kontroll i etaten

1. Nærmere omtale av vesentlige forhold ved styring, kontroll og intern forvaltning

1.1. Kommunikasjonsstrategi

Statped har i 2016 arbeidet innenfor eksisterende kommunikasjonsstrategi. Parallelt har arbeidet med en ny strategi startet. Den nye strategien tar utgangspunkt i nytt Målbilde for perioden 2017-2022.

I internkommunikasjonsarbeidet har Statped i 2016 vært en av få norske virksomheter som har tatt i bruk Workplace som kanal. Målet for Statped er at Workplace både skal være en intern treningsarena for bruk av sosiale medier, og skal bidra til god informasjonsflyt og samhandling på tvers i organisasjonen.

Øvrige kommunikasjonsspredningstiltak er beskrevet i Del III, under hovedmål 2.

1.2. Etatens risikostyring og internkontroll

Statped bruker Direktorat for økonomistyring sin metode for risikovurdering. Risikovurderinger for måloppnåelse gjennomføres ved hver tertialrapportering. Risikovurdering gjøres også i planleggingen av prosjekter og skal vurderes ved utarbeidelse av beslutningsgrunnlag til toppledelsen. Staten har som mål at risikovurderingsmetoden skal brukes i hele planleggings og rapporteringskjeden.

Et helhetlig internkontrollsystem er etablert i løpet av omstillingsperioden. Rutiner er nå utarbeidet for alle relevante områder, og implementeringen av rutinene startet i 2016. For å ha løpende oversikt og utvikling av internkontrollen, er det etablert et interkontrollforum som består av avdelingsdirektør for økonomi og virksomhetsstyring, avdelingsdirektør for kvalitet og støtte, hovedverneombudet og seniorrådgiver med ansvar for internkontroll.

Statped har egne varslingsrutiner som er en del av internkontrollsystemet. Målet er at det skal være enkelt å varsle, og at alle henvendelser skal håndteres profesjonelt. Det skal gis tilbakemelding på saken til den som har varslet. Det er også mulighet til å varsle anonymt, men at det da vil være andre prosedyrer for oppfølging.

Det er ikke behandlet saker i 2016 som anses som varslingssak.

1.3. Helse, miljø og sikkerhetsarbeid

Helse, miljø og sikkerhetsarbeidet er en del av det løpende internkontrollarbeidet. Det benyttes enhetlig mal for rutiner med ansvars plassering, og rutiner skal være universell tilrettelagt for å sikre tilgjengelighet til alle ansatte. Arbeidsmiljølovens krav om HMS er innarbeidet i internkontrollen i Statped.

Overordnede tiltak i 2016 har bl.a. vært kurs i sykefraværsoppfølging, HMS kurs, seminar for verneombud og HMS konferanse.

Det samlede sykefraværet, inkludert egenmeldinger, var på 7,10% i 2016. Dette er en nedgang på 0,7 prosentpoeng fra 2015 hvor det samlede sykefraværet, inkludert egenmeldinger, var på 7,80%.

Det samlede legemeldte sykefraværet for hele Statped i 2016 var på 5,53%. Dette er en nedgang på nærmere ett prosentpoeng fra 2015 hvor det samlede legemeldte sykefraværet var på 6,33%.

Sykefraværet i etaten varierer mellom enhetene (regionene). Rutiner for oppfølging av sykefravær er etablert, følges tett opp i alle regioner og er tema i styringsdialogene mellom direktør og regiondirektørene. De fleste ledere og verneombud har deltatt på kurs i sykefraværsoppfølging.

Også i 2016 har oppfølging av sykefraværsoppfølging og arbeidstid vært prioritert.

Det er opprettet arbeidsmiljøutvalg (AMU) i regionene og ett for hele etaten. I AMU sitter representanter for ansatte og ledelsen. Disse dekker alle Statpeds aktiviteter i tråd med arbeidsmiljølovens kapittel 7. Ingen AMU melder særskilte forhold knyttet til dårlig arbeidsmiljø, og det er gjennomført vernerunder i alle regioner. I de tilfeller hvor det har vært aktuelt, har det vært gjennomført arbeidsplassvurderinger.

I Statped har vi ett hovedverneombud som er fast representert i Statped AMU. I tillegg har vi fire regionverneombud som er representert i de regionale AMU. Det er også verneombud ved alle Statpeds kontorsteder. Hovedverneombudets fokus i 2016 har i stor grad rettet seg mot å ivareta et godt arbeidsmiljø i en virksomhet under omstilling. Informasjon og involvering av lokale verneombud, regionale og sentralt AMU har stått sentralt.

AKAN-utvalget er et underutvalg under AMU. AKAN-arbeidet i etaten har blitt intensivert i 2016, med en rekke informasjonsmøter både overfor ledere og medarbeidere. Akan har informert om nettbasert *Balance-Test* og oppfordret ansatte til å gjennomføre testen. «Balance-testen» gir en for bevisstgjøring av hver enkelt ansatt knyttet til eget forhold til AKAN-temaer.

Brannvernøvelser gjennomføres på alle lokasjoner i etaten.

Medbestemmelse i Statped skjer i IDF-møter (informasjon, drøfting og forhandling). Hovedavtalen i staten (HA) regulerer arbeidstakernes medbestemmelse i virksomheten. Arbeidstakerne representeres i disse møtene ved hovedtillitsvalgte fra YS, Akademikerne, Forskerforbundet, NTL og Utdanningsforbundet. I tillegg har hovedverneombudet uttalerett, men ikke stemmerett.

1.4. Anskaffelser

Avdeling for kvalitet og støtte ved hovedkontoret (HK) har det overordnede ansvaret for å sikre at regelverket om offentlige anskaffelser følges. Det er utarbeidet maler, og det gis råd og veiledning ved gjennomføring av de anskaffelser som skjer regionalt. Anskaffelser som gjelder hele etaten, herunder rammeavtaler, gjennomføres sentralt.

Alle anskaffelser som planlegges gjennomført meldes inn til HK, for så å vurdere det helhetlige behovet og terskelverdier. Det er gjennomført en anskaffelse sammen med Utdanningsdirektoratet i 2016. Det er besluttet å ta i bruk det elektroniske anskaffelsesverktøyet KGV Light for å gjennomføre helelektroniske anskaffelsesprosesser.

1.5. Rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn og nedsatt funksjonsevne

Statped har i 2016 ansatt to personer med nedsatt funksjonsevne og tre personer med innvandrerbakgrunn. Antallet er begrenset til de kandidatene som oppgir at de har nedsatt funksjonsevne eller utenlandsk opprinnelse og ønsker at det skal tas med i betraktningen ved innkallelse til intervju.

Statped har tolk på arbeidsplass for ansatte som er brukere av tegnspråk, og har signert en samarbeidsavtale med NAV for å sikre denne tjenesten ytterligere.

1.6. Likestilling og tilgjengelighet; aktivitets - og redegjørelsesplikten

Statped har stort fokus på universell utforming. Dette gjelder f.eks. både i tilrettelegging av arealer, samt i Statpeds kommunikasjonsarbeid for både personer med sansetap og for personer med kognitive vansker eller lærevarer. I arbeidet med ny kommunikasjonsplattform er det lagt vekt på å oppfylle kravene til AA-tilgjengelighet, slik det er fastsatt i forskrift om universell utforming av IKT-løsninger.

I alle kunngjøringer om ledige stillinger, skriver Statped at alle kvalifiserte kandidater oppfordres til å søke stilling uavhengig av kjønn, alder, funksjonsevne eller etnisk bakgrunn. Statped har imidlertid en skjev kjønnsfordeling, med et klart flertall av kvinner. Når det gjelder lønnsmasse sett i forhold til årsverk, så viser fordelingen at kvinner og menn har tilnærmet identisk andel av lønnsmasse som av stillingsandel. Statped ønsker en jevnere kjønnsfordeling og er oppmerksom på dette ved tilsetting, men erfaringen viser at kvinner er overrepresentert innenfor de fagområder vi rekrutterer fra.

Ansatte i løpet av året		2016	2015	2014
Kjønn	Mann	8	25	9
	Kvinne	39	84	62
	Sum	47	104	71
Intern/ekstern kunngjøring	Intern	0	2	5
	Ekstern	47	102	66
Alder	Under 21	0	0	0
	21-25	0	5	2
	26-30	9	23	9
	31-35	10	13	9
	36-40	5	14	15
	41-45	10	18	9
	46-50	5	16	13
	51-55	6	11	11
	56-60	1	4	1
	61-65	1	1	2
	Over 65	0	0	0
Andre IA-mål	Utenlandsk opprinnelse	3	2	0
	Funksjons/yrkeshemming	2	2	1

1.7. Livsfaseorientert personalpolitikk

For å legge til rette for at eldre arbeidstakere står lenger i arbeid, gis tjenestefri med lønn tilsvarende tolv dager per kalenderår fra og med det år man fyller 62 år. Arbeidstakere har tilbud om seniorkurs i regi av Statens pensjonskasse fra og med det året de fyller 60 år.

2. Særskilte forhold som gjelder året

2.1. Årets fellesføring – brukerorientering

Vi viser til rapportering på brukere og samarbeidspartneres opplevelse av Statped i kapittel 4.

2.2. Økning av antall lærlinger i statsforvaltningen

I 2016 har vi hatt to lærlinger ved A. C. Møller barnehage og skole.

2.3. Samfunnssikkerhet og beredskap (informasjonssikkerhet)

Statped har etablert et planverk for kriseberedskap. Dette er det informert om i møter i etaten. Det var planlagt en nasjonal kriseøvelse i 2016, men denne måtte skyves på og blir gjennomført i begynnelsen av 2017. Vi har også etablert et system for avvikshåndtering, som styrker den samlede innsatsen rundt samfunnssikkerhet og beredskap.

Det blir jevnlig utført brannøvelser ved alle våre lokasjoner. Det gjennomføres førstehjelpskurs ved behov.

Statped har utarbeidet Strategi og retningslinjer for informasjonssikkerhet, inkludert rutiner og retningslinjer for egenkontroll for informasjonssikkerhet for ledere og medarbeidere. Statped har ikke gjennomført en egen ROS-analyse knyttet til samfunnssikkerhet eller beredskap i 2016.

Informasjonssikkerhetsansvarlig i Statped er pr. i dag avdelingsleder IKT. Denne innehar systemansvar for Statpeds IT systemer og tilhørende rutiner. I enkelthendelser samarbeides det tett med ledelsen og personvernombudet i Statped.

2.4. Intern kompetanseutvikling

Interne kompetansetiltak for hele etaten har vært Rådgiverprogrammet (alle rådgivere i de seks fagområdene), Introduksjonsprogram (alle nyansatte), ledersamlinger (Ledelse og utvikling), fjernledelse (For ledere og ansatte som jobber på forskjellige lokasjoner). I tillegg flere mindre kompetansetiltak som: opplæring i ulike verktøy, prosjektledelse, sykefraværsoppfølging, AKAN-kurs og HMS-kurs.

Avslutningen av den formelle omstillingsperioden ble markert med en Fagfestival for alle ansatte 1 - 2 desember 2016. På dag to var i tillegg til ansatte også samarbeidspartnere og brukerrepresentanter invitert. Målene for fagfestivalen var å bidra til økt kompetanse, at ansatte blir kjent på tvers av fagområde, region og nivå, at Statped leverer mer enhetlige tjenester i hele landet, at Statped bygger opp kompetanse på å gjennomføre universelt utformede arrangement, markere overgangen fra omstillingsperiode til ordinær drift av Statped og å skape fellesskap og bevissthet om felles mål.

Fagfestivalen var et viktig kultur- og kompetansebyggende tiltak og målene må i stor grad sies å være oppfylt. Universell utforming av arrangementet hadde et særlig fokus og blir fulgt opp med utarbeidelse av en veileder for arrangement i Statped. Informasjonen før og under fagfestivalen var digital, og Workplace ble prøvd ut som intern kommunikasjonskanal og er videreført som en sentral del av internkommunikasjonen i etaten.

2.5. Eiendomsprosjektet

Eiendomsprosjektet har i 2016 i hovedsak hatt fokus på gjennomføring av vedtatte planer i tråd Meld. St. 18 (2010-2011).

Det pågår bygningsmessige arbeider for å tilpasse arealer til Statpeds fremtidige behov i Tromsø, Bergen, Trondheim og Oslo. Selve ombyggingskostnadene i denne forbindelse går inn i avtale om økt husleie og vil da fordeles over framtidige driftsår, men inventar og mindre investeringer er finansiert over driftsbudsjett i prosjektperioden. Målet har vært å samlokalisere virksomheten på 13 lokasjoner rundt i landet med robuste fler- og tverrfaglige miljøer. Statped har i omstillingsperioden avviklet 16 kontorlokasjoner, hvorav 4 lokasjoner er avviklet i 2016. Dette er to enmanns-lokasjoner i region nord og vest, samt to større lokasjoner i region midt (Melhus og Levanger). Nå gjenstår samlokalisering av virksomheten i region sørøst frem til sommeren 2017.

I omstillingsperioden har Statped redusert sine arealer med 22.050 m². Innen sommeren 2017 vil arealene være redusert med 29.277 m². Statped vil da fremover disponere 36.404 m² (inkl. arealer i Nattland i Bergen og Vitaminveien i Oslo).

2.6. Tjenestekoder for 2016

Tabellen under viser rapportering på de tjenestekodene som har vært benyttet i 2016. Antallet er aktive tjenester i løpet av året.

Tjenestekode	Totalt
11	4971
12	6284
13	61
14	392
15	26
16	68
19	308
30	25
31	77
32	40
33	327
34	188
37	679
38	521
Andre systembaserte (gamle koder)	631

Del V: Vurdering av framtidsutsikter

En organisasjon tilpasset omgivelsene

For Statped vil det også fremover være en kontinuerlig innsats å bidra til at alle barn, unge og voksne med behov for Statpeds kompetanse får tilgang til denne. Vårt mål er å leve opp til vårt samfunnsmandat. Videre bidra inn til at målene for opplæringssektoren nås. Vårt arbeid skal gi en effekt for brukerne slik at de kommer videre i sine liv. Dette perspektivet vil vi forsterke i tiden fremover.

Som statlig etat er det avgjørende at vi har en virksomhet som er tilpasset omgivelsene. Statped har et godt etablert system for brukermedvirkning. I brukermedvirkningsforaene får Statped innspill på og viktig informasjon om hvordan Statped som etat oppleves fra et brukerståsted, men også om hvilke utfordringer brukergruppene står ovenfor i arbeidet med tilrettelegging og mestring.

Det vil være avgjørende også fremover å være godt orientert om behovene og utviklingen i kommunesektoren. Sektoren er preget av reformarbeid og strukturelle endringer. Statped ser det som sin oppgave å bidra positivt til de endringer som skjer som en konsekvens av kommunereformen og regionreform. For Statped vil det være av særlig betydning hvilke endringer som eventuelt skjer for PP-tjenesten og fylkesmannsembetene.

Endringer i brukernes behov og i våre omgivelser vil innebære at også Statped som organisasjon vil arbeide med endringsprosesser i årene som kommer. Dette betyr både endringer i egen organisasjon og i måten Statped leverer tjenester og gjør kunnskap tilgjengelig på.

Økt samarbeid

Vi støtter Gjedrem-utvalget som slo fast at det statlige apparatet innen opplæringssektoren er for fragmentert. For Statped er også til dels uavklarte grenseflater mot helsesektoren en utfordring. I fremtiden er det viktig at brukerne gis mer sømløse tjenester fra det offentlige.

Nye arbeidsformer og den teknologiske utviklingen

Måten ulike offentlige virksomheter leverer sine tjenester på, vil endres i takt med teknologisk utvikling og de muligheter som oppstår. Statped ser gode muligheter ved å i større grad ta ulike former for teknologi i bruk. Dette kan innebære at en større del av en tjeneste fra Statped leveres digitalt, noe som kan bidra til å minske barrierene som oppstår på grunn av geografisk avstand og reisekostnader.

Opplæringssektoren er i stigende grad preget av nye måter å jobbe og organisere læringsprosessen på. Ikke minst er bruken av teknologi helt vesentlig blant elevene selv. Det får også konsekvenser for virksomheter som Statped, som skal levere tjenester til nettopp skoler og barnehager. Økt bruk av teknologi og digitale verktøy i opplæringen har i tillegg et betydelig potensiale for å inkludere elever med behov for tilpasning. Et slikt potensiale for inkludering understreker behovet for et strategisk arbeid med å ta teknologiske muligheter i bruk.

Inkludering

Andelen personer som står utenfor høyere utdanning og arbeid er urovekkende høyt og en felles utfordring for ulike samfunnsaktører og sektorer. I målbildet for de kommende år fokuserer vi på inkludering. De identifiserte innsatsområdene i målbildet skal bidra til en spisset innsats på dette viktige feltet, for både enkeltindivider og for samfunnet.

Noe av bakgrunnen for dette arbeidet er innspill fra bl.a. brukerorganisasjonene om at det er flere elever som i dag får sin opplæring i segregerte tiltak enn tidlig på 1990-tallet. Samtidig foreligger en risiko for at elever som får opplæringen i hovedsak i spesialavdelinger eller på spesialskoler, får en lavere tilknytning til arbeidslivet senere i livet. Som en kompetansevirksomhet innen spesialpedagogikk og tilrettelegging, oppfatter Statped det som viktig å bidra til en utvikling der flere får økt mestring, tilgang til høyere utdanning, kvalifisering og en tilknytning til arbeidslivet.

Positive endringer

Idet Statped går ut av omstillingsløpet, retter etaten blikket mot nye og utfordrende endringsløp. Offentlig sektor står ovenfor store utfordringer og for Statped og våre brukere er det helt vesentlig å bidra positivt til en endring til beste for brukerne og samfunnet.

Del VI: Årsregnskap

Ledelseskommentar årsregnskapet 2016

Formål

Statped skal bidra til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov gis mulighet til å mestre eget liv, å være aktive deltagere i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

Statpeds hovedmål i 2016:

- Være en tydelig og tilgjengelig yter av spesialpedagogiske tjenester til kommuner og fylkeskommuner. Alle kommuner og fylkeskommuner skal få likeverdig tilgang til tjenester fra Statped.
- Videreutvikle spisskompetanse innenfor spesialpedagogiske fagområder og være en bidragsyter til kunnskaps- og kompetansespredning om likeverdig, tilpasset og inkluderende opplæring på disse områdene.
- Statped skal arbeide ut fra en helhetlig FoU-strategi for prioritering av områder for forskings- og utviklingsarbeid på det spesialpedagogiske området, forankret i et samarbeid med universitet og høyskoler.

Statped ble organisert som en nasjonal etat 1. januar 2013. Statped er organisert i fire regioner og med en avdeling for læringsressurser og teknologi. Etatens hovedkontor har ansvar for å koordinere virksomheten og er plassert i Oslo. Staten har to statlige skoler. Etatens omstillingsperiode ble avsluttet ved utgangen av 2016.

Statped er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten for 2016 fra Statped til Utdanningsdirektoratet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R - 115 fra Finansdepartementet samt hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Statped fra Utdanningsdirektoratet. For inntekter knyttet til kapittel 3230 post 01 beregnes overhead i tråd med retningslinjer fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) i brev av 29. mai 2006, og rundskriv F-35-02 Nytt reglement om forvaltning av eksternt finansiert virksomhet ved universiteter og høyskoler om disse institusjonenes samarbeid med andre rettssubjekt, utarbeidet av Utdannings- og forskningsdepartementet 20. desember 2002. Statped følger disse retningslinjene så fremt ikke den enkelte avtale med oppdragspartnerne spesifikt legger andre forutsetninger til grunn (slik rundskrivet også gir mulighet for).

Inntekter fra eksternt finansierte oppdrag som Statped påtar seg skal benyttes i henhold til de krav som avtales med ekstern oppdragsgiver. Det skal inngås avtale knyttet til hvert enkelt oppdrag.

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Statpeds disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

Utvikling av internkontroll

Under omstillingsperioden har Statped arbeidet med å utvikle helhetlig internkontroll. I 2016 har arbeidet vært fokusert på implementering og opplæring. I 2016 har vi gjennomført en anskaffelsesprosess for å etablere en internrevisjon. Internrevisjonen vil være mitt instrument for å gjennomføre undersøkelser av blant annet internkontroll. Avtale er inngått med Deloitte som vil starte arbeidet i 2017.

Samlet mindreforbruk (Note B)

I 2016 har Statped en samlet tildeling på utgiftssiden på 666,9 mill. kroner. Staten har regnskapsført 655,1 mill. kroner på de samme budsjettkapitlene. Staten en mindreutgift på post 01 på 5,9 mill. kroner (i underkant av 1% av årets tildeling på posten) og post 45 på 3,1 mill. kroner. Disse mindreutgiftene er søkt overført til 2017.

Etatens driftskostnader – lønn og husleie (note 2 og del av 3)

Kostnadene til lønn (netto inkludert refusjoner) og husleie, på til sammen 524 mill. kroner, utgjør 82,5 % av etatens samlede kostnader på postene 01 og 21. En fortsatt tett oppfølging av disse kostnadene er derfor vesentlig. Som en del av omstillingen har Statped innført et sentralt stillingsutvalg som prioriterer tilsettinger for å sikre lik tjenesteyting i hele landet.

Eiendomsprosjektet har i omstillingsperioden lagt til rette for en arealeffektivisering. I 2016 er flytteprosessene avsluttet i tre av regionene. I region sørøst gjennomføres de avsluttende arbeidene i 2017. For å realisere arbeidet har etaten gjennomført investeringer i bygningsmessige endringer og inventar for å muliggjøre fortetning og endret bruk av ineffektive lokaler.

Kjøp av fremmede tjenester, arrangements og reisekostnader (note 3)

Som en del av arbeidet med å gjøre etatens kompetanse lettere tilgjengelig videreutvikles både eksternt nettside og intranett. Til dette arbeidet har vi også benyttet eksterne tjenester. Ny nettside ble lansert i juni 2016.

Kjøp av fremmede tjenester omfatter også blant annet kjøp av vikarer, tolking fra fremmede språk, levering av grafiske tjenester, enkelte IT-tjenester og andre områder der etaten ikke har kompetanse.

Etaten har arrangert brukerkonferanse, konferanse for PPT og konferanse for læremiddel og teknologiutvikling, samt en fagfestival for alle ansatte og mange samarbeidspartnere. Fagfestivalen markerte avslutningen på omstillingsperioden og ved dette arrangementet lanserte vi nytt målbilde for perioden 2017-2022. Arrangementene er en viktig del av å spre organisasjonens kompetanse. Totalt har etaten brukt 18,9 mill. kroner til arrangementer.

Statped skal gi lik tilgang på tjenester til alle kommuner og fylkeskommuner, det medfører en utstrakt reisevirksomhet for våre ansatte. Reiseutgiftene beløpt seg til 30 mill. kroner. Det arbeides kontinuerlig med utvikling av alternative metoder for kompetansespredning til skoler, PPT og undervisningsinstitusjoner og med metoder for rådgivning med hjelp av videokonferanser.

Investeringer (note 5)

I 2015 har investeringene vært knyttet til jevnlig utskiftning av biler og utstyr. I tillegg er det det anskaffet inventar i forbindelse med eiendomsprosjektet for å kunne utnytte eksisterende lokaler på en mer effektiv måte. Kostnader i forbindelse med utvikling av ekstern nettside og intranett er forklart i note 3.

Mellomværendet med statskassen utgjorde 30,5 mill. kroner per 31. desember 2016. Oppstillingen av artskontorapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Det er i tillegg balanseført 13,2 mill. kroner.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Statped. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2017. Beretningen er unntatt offentlighet, fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på Statped nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Oslo, 14. mars 2017

Tone Mørk
direktør Statped

Prinsippnote

Årsregnskap for Statped er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015.

Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og tilleggskrav fastsatt av Utdanningsdirektoratet i Hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Statped og i tildelingsbrevet for 2016.

Deler av Statpeds virksomhet finansieres gjennom eksterne oppdragsinntekter. Oppdragene inntektsføres over kap 3230 post 01, og utgiftene for oppdragene føres på kap 0230 post 21. Inntekter og utgifter for oppdrag skal være i balanse. For oppdrag inngås det avtaler med oppdragsgivere. Oppdragene er ofte flerårige og bevilgning for aktiviteter som skal gjennomføres i et annen budsjettår balanseføres ved årsavslutningen. Utgifter til administrasjonskostnader dekkes gjennom beregning av overhead. Det er utarbeidet en intern rutine for oppfølging av oppdrag.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5. Sumlinjen Netto rapportert til bevilgningsregnskapet er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Statped, som ordinært forvaltningsorgan (bruttobudsjettert virksomhet) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Alle regnskapstall er i hele tusen.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Statped har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som etaten har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Statped står oppført

med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev fra Utdanningsdirektoratet og tillegg til tildelingsbrev for hvert kapittel/post.

Statped har ikke mottatt fullmakt til å belaste andre virksomheters kapitler i regnskapet.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsrapporteringen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Statped har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Staten har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2016

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2016	Merutgift (-) og mindreutgift
0230	Driftsutgifter	01		A,B	605 890	601 364	4 526
0230	Spesielle driftsutgifter	21		A,B	40 332	36 288	4 044
0230	Større anskaffelser og vedlikehold	45		A,B	12 422	9 350	3 072
0220	Utdanningsdirektoratet - Spesielle driftsutg	21		A,B	1 910	1 910	0
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa	21		A,B	5 578	5 494	84
0226	Kvalitet i grunnopplæringen- videreutdann	22		A,B	834	720	114
Sum utgiftsført					666 966	655 126	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2016	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3220	Salgsinntekter	02		A,B	1 184	938	-246
3230	Oppdragsinntekter	01		A,B	40 332	36 288	-4 044
3230	Salgsinntekter	02		A,B	14 755	16 721	1 966
5309	Tilfeldige inntekter	29				1 029	
5700	Arbeidsgiveravgift	72				51 681	
Sum inntektsført					56 271	106 656	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

548 470

Kapitalkontoer

60093501	Norges Bank KK /innbetalinger					82 156	
60093502	Norges Bank KK/utbetalinger					-631 793	
702962	Endring i mellomværende med statskassen					1 167	
Sum rapportert						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		31.12.2016	31.12.2015	Endring
702962	Mellomværende med statskassen	-30 487	-31 654	1 167

Alle tall i hele tusen

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
022021		1 910	1 910
026621	3 338	2 240	5 578
022622		834	834
023001	3 737	602 153	605 890
023021		40 332	40 332
023045	3 545	8 877	12 422

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Alle tall i hele tusen

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
023001		4 526	-609	3 917	1 966	0	0	5 883	30 108	5 883
022021	"kan nyttes under post 70"	0		0	0			0	[5% av årets tildeling i note A]	
023021		4 044		4 044	-4 044			0	[5% av årets tildeling i note A]	
022621	"kan overføres"	84		84				84	[5% av årets tildeling i note A]	84
023045	"kan overføres"	3 072		3 072				3 072	3 072	3 072

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter
Stikkordet «kan overføres»

Statpeds bevilgning på kapittel 230, post 45 er gitt med stikkordet "kan overføres". Mindreforbruket er søkt overført til 2017.

Kapittel 226, post 21 er i saldert budsjett 2016 bevilget med "kan overføres". Tildelingen fra Udir til Statped inneholder ikke dette stikkordet.

Stikkordet «kan benyttes under»

Kapittel 220, post 21 er bevilget med stikkordet "kan nyttes under post 70" i saldert budsjett for 2016. Tildelingen fra Udir til Statped inneholder ikke dette stikkordet.

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Statped har avgitt belastningsfullmakt til fylkesmannen i Hedmark på 700 000 kroner. Fylkesmannen har rapportert forbruk på 609 000 kroner.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Kapittel 230, post 01 kan overskrides mot tilsvarende merinntekt på kapittel 3230, post 02. Mindreutgift krever tilsvarende mindreinnte. Mindreforbruket er søkt overført til 2017.

Kapittel 230, post 21 kan overskrides mot tilsvarende merinntekt på kapittel 3230, post 01. Mindreutgift krever tilsvarende mindreinnte.

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2016

Alle tall i hele tusen

	Note	2016	2015
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	1
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	30 647	39 681
Salgs- og leieinnbetalinger	1	23 299	24 809
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		53 947	64 491
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	434 282	418 742
Andre utbetalinger til drift	3	213 073	234 867
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		647 355	653 609
Netto rapporterte driftsutgifter		593 409	589 118
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	1
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	1
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	7 753	11 149
Utbetaling til kjøp av aksjer	5, 7	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	18	20
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		7 771	11 168
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		7 771	11 168
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	48
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	48
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		1 029	1 018
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		51 681	49 670
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		0	0
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-52 710	-50 688
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		548 470	549 550
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2016	2015
Fordringer		212	297
Kasse		2	5
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-17 458	-16 817
Skyldige offentlige avgifter		-14	-14
Annen gjeld		-13 228	-15 125
Sum mellomværende med statskassen	7	-30 487	-31 654

Note 1 Innbetalinger fra drift

Alle tall i hele tusen

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Gebyrer m.m. - driftsinntekt	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	372	309
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	20 087	18 148
Tilskudd fra EU	551	917
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	5 598	8 650
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	3 657	6 689
Andre tilskudd og overføringer	382	4 967
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	30 647	39 681
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Refusjoner undervisning	4464	5435
Innbetaling vedrørende skole, barnehage	3152	483
Kursinntekter	5918	4175
Inntekter fra fremleieavtaler og andre leieinntekter	1175	4247
Inntekter fra salg av læremidler	6409	8172
Inntekter fra salg av publikasjoner	940	1099
Andre salgsinntekter	1241	1198
Sum salgs- og leieinnbetalinger	23 299	24 809
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	53 946	64 490

Tilskudd fra statlige myndigheter gjelder Helse Nord til arbeid for døvblinde.

Fra 2016 har vi ikke lenger inntekter til fremleie fra Hunstad skole. Dette er årsaken til nedgangen i leieinntekter.

Økningen av innbetaling vedrørende skole/barnehage skyldes bruk av feil konti 323*-serien i 2015.

Note 2 Utbetalinger til lønn

Alle tall i hele tusen

	31.12.2016	31.12.2015
Lønn	402 058	390 060
Arbeidsgiveravgift	51 681	49 660
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-27 345	-29 503
Andre ytelser	7 889	8 525
Sum utbetalinger til lønn	434 282	418 742
Antall årsverk:	721	748

Note 3 Andre utbetalinger til drift

Alle tall i hele tusen

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie	89 928	94 701
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	757	3 713
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	12 678	16 488
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	4 245	2 791
Mindre utstyrsanskaffelser	6 133	10 307
Leie av maskiner, inventar og lignende	8 472	6 637
Kjøp av fremmede tjenester	21 100	28 007
Reisekostnader	30 029	32 747
Øvrige driftsutgifter	39 732	39 475
Sum andre utbetalinger til drift	213 073	234 867

Av reisekostnadene utgjør om lag 2,4 millioner reiser for brukere.

I øvrige driftsutgifter inngår arrangementskostnader i forbindelse med kurs og konferanser som virksomheten arrangerer for brukere og samarbeidspartnere. Beløp for 2015 var 1,66 mill og for 2016 1,89 mill

Nedgang i kjøp av fremmede tjenester skyldes blant annet at utarbeiding av kommunikasjonsplattform ble ferdigstilt i 2016.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

Alle tall i hele tusen

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	1
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	1

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	18	20
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	18	20

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

Alle tall i hele tusen

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	279	3 341
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	-40	3 136
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	7 514	4 672
Sum utbetaling til investeringer	7 753	11 149

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Økning av kjøp til inventar ol., skyldes i hovedsak store innkjøp imf eiendomsprosjektet.

Note 6 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Alle tall i hele tusen

	31.12.2016	31.12.2015
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	0	48
Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	48

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.
Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Alle tall i hele tusen

	31.12.2016	31.12.2016	
	Spesifisering av <u>bokført</u>	Spesifisering av <u>rapportert</u>	Forskjell
	avregning med statskassen	mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 249	0	1 249
Andre fordringer	212	212	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5	2	3
Sum	1 467	214	1 253
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 901	0	-1 901
Skyldig skattetrekk	-17 458	-17 458	0
Skyldige offentlige avgifter	-15	-14	-1
Annen kortsiktig gjeld	-26 757	-13 228	-13 528
Sum	-46 131	-30 700	-15 430
Sum	-44 664	-30 487	-14 177
* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B			

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2016							0
* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.							

Delmål 1.1 Statped leverer tjenester med god kvalitet og har en effektiv administrasjon

Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
TI 1.1.1: Forholdet mellom fagårsverk og øvrige årsverk	80,5 % fagårsverk	81% fagårsverk	81% fagårsverk	En økning i antall fagårsverk fra 2015	Andre årsverk inkluderer ansatte i administrasjonsavdelinger og landsdekkende administrasjon.	Per 31.12. 2015 var andelen fagårsverk 80,3 prosent (601) av totalt 748 årsverk. Per 31.12.2016 er andelen fagårsverk 81 prosent (583) av totalt 721 årsverk.

Delmål 1.2 Det er en klar ansvars- og oppgavedeling mellom Statped og sentrale aktører

Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
TI 1.2.1: Antall rammeavtaler med kommuner og fylkeskommuner	371 (84%)	371 (84%)	371 (84%)	95 %		To avtaler er underskrevet i 2016. Som tidligere er det forskjeller mellom regionene. Region sørøst, som er den største regionen, har lavest andel inngåtte søknader. Enkelte kommuner ønsker ikke å signere, og i tillegg er det utfordrende at kommunene er igang med sammenslåingsprosesser. Vi vil gjennomgå avtalestrukturen i 2017.
TI 1.2.2: Antall rammeavtaler med de regionale helseforetakene	2 av 4 (50%)	3 av 4 (75%)	3 av 4 (75%)	100 %		Mangler avtale med HF Sør øst.

Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
TI 1.2.3: Andel samarbeidsavtaler med skolene som har elever på deltidsopplæringen i Statped	79	80 av 144	138 av 156	100 %	Antall samarbeidsavtaler med skolene om elever som har deltidsopplæringen i Statped i forhold til totalt antall elever på deltidsopplæringen.	88 % ved årsslutt. Fristen for å underskrive avtalene er 15. september for søknader om deltidsundervisning for inneværende skoleår. Vi mottar imidlertid også søknader løpende, som gjør at ambisjonsnivået på 100 % er urealistisk.
TI 1.2.4 Antall elever som får et deltidstilbud om fjernundervisning fra Statped	38	71	85	Økning fra 2015	Antall elever som Statped gir et fjernundervisningstilbud til.	Antall elever har økt fra 69 i 2015.
TI 1.2.5: Andel avslag på søknader, (om individbaserte tjenester) fordelt på regioner	2,3% (14)	2,2% (25)	1,9% (31)	Reduksjon fra 2015	En søknad regnes som avvist hvis den er avslått eller avsluttet av annen årsak.	Andel avviste søknader er redusert med 3,8 prosentpoeng siden 2015.
Antall samarbeidsavtaler med helsesektoren	-	26	45	Rapportering		I tillegg til avtalene baserer mye samarbeid seg i stor grad på tidligere avtaler og etablerte praksiser og rutiner. Innholdet i avtalene er av ulikt omfang. Arbeidet med ny avtalestruktur er påbegynt. Vi jobber med å gjennomgå og revidere eksisterende avtaler.

Delmål 1.3 Statped har en effektiv saksbehandling og god tilgjengelighet						
Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
TI 1.3.1: Gjennomsnittlig saksbehandlingstid individbaserte søknader, fordelt på regioner	29	26	25	21 dager	Tid fra søknad er mottatt til vedtaksbrev er sendt. Kun søknader hvor vedtaksbrev er sendt ut i perioden er tatt med.	Midt 30, Nord 26, Sørøst 26 Vest 16. Fokus på å redusere saksbehandlingstiden har gitt resultater. Ambisjonsnivået er gitt i antall virkedager, mens resultatet er oppgitt i antall kalenderdager. Forskjellene mellom regionene er redusert.
TI 1.3.2: Gjennomsnittlig saksbehandlingstid systembaserte søknader, fordelt på regioner	34	36	32	21 dager	Tid fra søknad er mottatt til vedtaksbrev er sendt. Kun søknader hvor vedtaksbrev er sendt ut i perioden er tatt med.	Midt 25, Nord 29, Sørøst 30, Vest 18 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er redusert fra 37 dager i 2015. I tillegg til sakene som behandles i regionene inngår også 28 saker som behandles av avdeling for teknologi og læringsressurser i den samlede gjennomsnittlige saksbehandlingstiden. Dette er i hovedsak søknader om læringressurser (tilrettelegging av punktbøker). Registrert gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene er 88 dager.
TI 1.3.3: Gjennomsnittlig ventetid individbaserte tjenester, fordelt på regioner	60	57	60	70 dager	Tid fra vedtaksbrev er sendt til en av de innvilgede tjenestene er startet. Kun søknader hvor den først startede innvilget tjeneste er startet i perioden er tatt med i oversikten.	Midt 65, Nord 46, Sørøst 62, Vest 61. Samlet gjennomsnittlig ventetid er godt under ambisjonsnivået, og redusert med 7 dager fra 2015.

Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
TI 1.3.4: Saksbehandlingstid for landsdekkende tjenester	17 Antall:11	22 Antall: 29	25 Antall: 39	21 dager	Tid fra søknad er mottatt til vedtaksbrev er sendt. Kun søknader som er overført til annen region grunnet landsdekkende tjeneste og hvor vedtaksbrev er sendt ut i perioden er tatt med. Søknaden registreres i regionen hvor brukeren hører til.	Nedgang på 3 dager siden 2015. Ambisjonsnivået er gitt i antall virkedager, mens resultatet er oppgitt i antall kalenderdager. Vi vurderer derfor at ambisjonsnivået er nådd.
TI 1.3.5: Ventetid for landsdekkende tjenester	62 Antall:2	47 Antall: 4	47 Antall: 10	Reduksjon fra 2015	Tid fra vedtaksbrev er sendt til en av de innvilgede tjenestene er startet. Kun søknader overført til annen region grunnet landsdekkende tjeneste og hvor den først startede innvilget tjeneste er startet i perioden er tatt med i oversikten.	Ventetiden for landsdekkende tjeester er redusert med 86 dager fra 2015. Antallet saker er så lavt at enkeltsaker gir store utslag. Ventetiden varierer mellom 0 og 103 dager.
TI 1.3.6: Andel klager på søknader som får omgjøringsvedtak i Statped	100% 2 saker	100% 2 saker	100% 4 saker	1 % eller lavere	Antall klagesaker med omgjøringsvedtak i Statped sett i forhold til antall klagesaker totalt. Kun klager på søknader, ikke leverte tjenester.	4 saker, 100 prosent per 31.12.2016. Antall klager er for lavt til å gi relevant informasjon knyttet til ambisjonsnivået.

Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
TI: 1.3.6.Andel søknader som overføres til en annen region - døvblinde	-	8 stk (62%)	8 stk (44,5 %)	Kun rapportering	Antall søknader som overføres fra én region til en annen. Andel basert på totalt antall motatte søknader i den aktuelle regionen, innenfor fagområde døvblinde.	
TI: 1.3.6.Andel søknader som overføres til en annen region - ervervet hjerneskade	-	Ingen	Ingen	Kun rapportering	Antall søknader som overføres fra én region til en annen. Andel basert på totalt antall motatte søknader i den aktuelle regionen, innenfor fagområde ervervet hjerneskade.	
TI: 1.3.6.Andel søknader som overføres til en annen region - hørsel	-	12 (3,31%)	14 (2,65 %)	Kun rapportering	Antall søknader som overføres fra én region til en annen. Andel basert på totalt antall motatte søknader i den aktuelle regionen, innenfor fagområde hørsel	
TI: 1.3.6.Andel søknader som overføres til en annen region - sammensatte lærevansker	-	1 (0,48%)	1 (0,31%)	Kun rapportering	Antall søknader som overføres fra én region til en annen. Andel basert på totalt antall motatte søknader i den aktuelle regionen, innenfor fagområde sammensatte lærevansker	

Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
TI: 1.3.6.Andel søknader som overføres til en annen region - språk/tale	-	4 (1,38%)	7 (1,75%)	Kun rapportering	Antall søknader som overføres fra én region til en annen. Andel basert på totalt antall motatte søknader i den aktuelle regionen, innenfor fagområde språk/tale.	
TI: 1.3.6.Andel søknader som overføres til en annen region - syn	-	5 (2,04%)	7 (1,96%)	Kun rapportering	Antall søknader som overføres fra én region til en annen. Andel basert på totalt antall motatte søknader i den aktuelle regionen, innenfor fagområde syn.	
TI 1.3.8: Saksinngang på individsaker pr. innbygger	-	1: 4595	1:3153	Kun rapportering	Totalt antall søknader innvilget i perioden.	

Delmål 1.4 Statped har god leveranse av tjenester til kommuner og fylkeskommuner

Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
TI 1.4.1: Antall individbaserte tjenester/aktive brukere	7 283	7 965	8 631	Som for 2015	Antall er brukere, ikke individbaserte tjenester. Brukere som har hatt en eller flere aktive tjenester (søknader og henvisninger regnes med) i perioden er med i totalen.	9 083 aktive brukere per 31. 12. 2015. 3 551 systembaserte tjenester per 31.12.2015 Nedgangen i antallet systembaserte tjenester er forklart i del III, kapittel 2 i rapporten .
TI 1.4.2: Antall systembaserte tjenester	1 655	2 013	2 548	Som for 2015	Systembaserte tjenester (søknader og henvisninger regnes med) som har vært aktive i perioden er med i totalen. HK er ikke splittet ut, men er med i totalen for hele Statped.	
TI 1.4.3: Antall brukere som får et flerfaglig tilbud basert på registrerte fagområder og tjenester og aktiviteter	2 275	2 938	3 579	Økning fra 2015		3 658 per 31.12.2015 Antall brukere som får et flerfaglig tilbud er på om lag samme nivå som i 2015. I 2016 er imidlertid antall aktive brukere redusert, slik at andelen er økt.
Antall samarbeidsavtaler med kommuner og fylkeskommuner	-	40	-	Kun rapportering	Antall samarbeidsavtaler som totalt sett er inngått med kommuner og fylkeskommuner	Rapporteringen vil gjennomgås i 2017.

Delmål 2.1 Statped bidrar med relevant kompetanse innen de spesialpedagogiske utdanninger						
Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
2.1.1: Antall forelesningstimer fordelt på fagområde	Syn: 118 Hørsel: 152 Døvblindhet: 15 Språk/tale: 87 Sammensatte lærevansker: 103 Ervervet hjerneskade: 17 Andre: 255 Totalt: 747	Syn: 124 Hørsel: 154 Døvblindhet: 25 Språk/tale: 212 Sammensatte lærevansker: 117 Ervervet hjerneskade: 17 Andre: 255 Totalt: 904	Syn:306 Hørsel: 541 Døvblindhet: 39 Språk/tale: 232 Sammensatte lærevansker: 318 Ervervet hjerneskade:54 Andre: 12 Totalt: 1502	Samme nivå som for 2015		Antall forelesningstimer er på samme nivå som i 2015 (1 528 timer). Praksis for registrering i fagsystemet er forbedret, men vi har fortsatt tilfeller hvor forelesningstimer er ufullstendig registrert eller registrert i sidesystemer. Forelesningstimene som er rapportert er basert på den elektroniske rapporteringer, men med noen manuelle justeringer.
Antall inngåtte samarbeidsavtaler med U/H vedrørende undervisning ved spesialpedagogiske utdanninger.	-	27	27	Rapportering	Antall samarbeidsavtaler som er inngått med universiteter og høyskoler som tilbyr spesialpedagogisk undervisning.	Se indikator 3.2.2

Delmål 2.2 Statped bidrar til kunnskaps- og informasjonsspredning blant kommuner og brukere						
Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
2.2.1 Antall kurs arrangert av Statped	-	-	462	Nullpunkt settes i 2016	Antall kurs som er godkjente med startdato i perioden.	
2.2.2 Antall deltakere på kurs arrangert av Statped	-	-	8 678	Nullpunkt settes i 2016	Antall deltagere. For kurs med elektronisk påmelding.	

Delmål 3.1 Statped har en strategi for prioritering av områder for FoU arbeid						
Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
3.1.1. AntallFoU prosjekter fordelt per fagområde	Syn: 1 Hørsel: 2 Døvblindhet: 1 Språk/tale : 25 Sammensatte/ lærevansker Ervervet hjerneskade: 1 Annet: 1 Totalt: 32	Syn: 3 Hørsel: 2 Kombinert syns- og hørseøstap døvblindhet:2 Språk/tale:14 Sammensatte lærevansker: 7 Ervervet hjerneskade: 0 Annet/tverrfaglig:3 Totalt: 31	Syn: 3 Hørsel: 4 Kombinert syns- og hørseøstap døvblindhet: 2 Språk/tale: 13 Sammensatte lærevansker: 8 Ervervet hjerneskade: 0 Annet/tverrfaglig: 4 Totalt: 34	Sette nullpunkt for 2016	Andre fagavdelinger enn oppgitt på det enkelte prosjektet kan være involvert i prosjektet. Vi ber om en definisjon på	Vi har hatt 34 pågående prosjekter i løpet av 2016. 8 av disse prosjektene er ferdigstilt. (2 av disse PhD).
3.1.2. Antall FoU prosjekter innen områder der den forskningsbaserte kunnskapen er mangelfull				På samme nivå som for 2015		Oversikten under indikator 3.1.1 tilsvarer områder med mangelfull kunnskap.
3.1.3. Antall publiserte vitenskapelige rapporter og artikler	-	3	9	Sette nullpunkt for 2016		9 vitenskapelige artikler er publisert i 2016. Vi vil i 2017 jobbe for å få på plass bedre rutiner for for å registrere publiserte artikler.
Statped bidrag i identifiseringen av forsknings- og utviklingsbehov innen sårbare områder					Kvalitativ rapportering. Statped drøfter sitt eget bidrag i identifiseringen av forsknings- og utviklingsbehov knyttet til sårbare områder.	Vi viser til disponeringsplan for FoU prosjekter som Udir har godkjent.

Delmål 3.2 Samarbeidet mellom Statped og UH sektoren er avklart

Indikator	Resultat 1.tertial	Resultat 2. tertial	31.12.2016	Ambisjonsnivå	Kommentar/definisjoner	Vurdering
3.2.1 Antall partnerskapsavtaler inngått med U/H sektoren	3	3	4	Nullpunkt settes i 2016	Avtaler som foreligger per 31.12.2016	Avtaler er i prosess. Nytt avtaleverk er på plass og vil implementeres etterhvert som eksisterende avtaler utløper. Sammenslåing av universitetet og høyskoler vil kunne påvirke prosessene.
3.2.2 Antall samarbeidsavtaler om FoU inngått med U/H sektoren	23	30	27	Nullpunkt settes i 2016	Avtaler som foreligger per 31.12.2016	

Statped som tjenesteyter

Statped og kommuner/fylkeskommuner

Det er et utbredt samarbeid mellom Statped og kommuner/fylkeskommuner i alle fire regioner. Samarbeidet består i deltakelse i brukersaker, samarbeidsfora, samlinger for kommuner/ fylkeskommuner og egne møtefora der det regionale samarbeidet diskuteres, da også med aktører som Fylkesmann og UH - sektoren.

Kontakten med kommuner og fylkeskommuner er avgjørende for at Statped skal være en god bidragsyter på det spesialpedagogiske feltet spesielt og på opplæringsfeltet generelt. Statpeds fire regioner har gjennom årene utviklet samhandlingsrutiner med kommuner og fylkeskommuner, og det er i løpet av 2016 gjort vurderinger av den regionale innsatsen. Vår erfaring er at kommuner ønsker å delta i nettverk. Statped legger til rette for dette, slik at kompetanseheving og erfaringsdeling kan skje mer effektivt. Vår vurdering er at et tettere kommunesamarbeid og nye måter å samhandle på gir økt kompetanse lokalt.

For å bli en enda tydeligere tjenesteyter i tiden som kommer ser vi et potensiale i å utvikle en mer enhetlig form for samhandling med kommuner/fylkeskommuner. Strategi for samhandling med kommuner skal bidra til at innsatsen mot et likeverdig tjenestetilbud skjer mer koordinert i alle regioner. Vi utvikler flerfaglige tjenester og systemrettet bistand i tråd med de behov kommunene har, dette ivaretas blant annet gjennom oppdragssystemet til Statped.

I 2016 har vi jobbet systematisk med bruk av statistikk og data fra opplæringssektoren i et pilotsamarbeid mellom Fylkesmennene i Møre og Romsdal og Oppland og Statped. Målet er å utvikle arbeidsformer som sikrer at man tar i bruk de data som finnes i statistikker, slik at både Statped og Fylkesmennene kan utvikle mer målrettede tiltak mot kommunene. Samhandlingsformene som utvikles i pilotene tenkes overført som modeller som andre kommuner kan dra nytte av i sitt arbeid.

Vurdering: Statped har gjennom hele omstillingsperioden jobbet systematisk for å etablere god samhandling og gode strukturer mot kommuner/fylkeskommuner for å møte bestillingen om en tydeliggjøring av ansvars- og oppgavedelingen. Vi har etablert en avtalestruktur med rammeavtaler og samarbeidsavtaler, utarbeidet en samordnet strategi på området som skal sikre at regionene er koordinert i sin samhandling og vi har arbeidet med nettverksbygging mot og kompetanseheving av PPT.

For å sikre oss at alle brukere med behov for kompetanse fra Statped nås, er det fortsatt et arbeid å gjøre på dette området. Statped er ikke en lovpålagt tjeneste og vi er derfor avhengig av kommunenes ønske om bistand fra vår etat.

En tydeliggjøring overfor kommunene på dette området vil bidra til at flere brukere får de tjenestene de har behov for. Statped vil fortsette arbeidet med å synliggjøre dette overfor kommunene, men vi møter noen utfordringer fra enkelte kommuner som ikke ønsker å gå inn i et samarbeid. Det vil derfor være en fordel om forutsetningen for samarbeid også forankres i andre dokumenter som gir føringer overfor kommunene.

Knutepunktskoler

Statped skal ha god kompetanse på videregående opplæring og et faglig godt samarbeid med de fylkeskommunale knutepunktskolene for hørselshemmede og med Briskeby Videregående skole.

Oppfølgingen av- og støtte til elever med hørselstap i videregående opplæring innebærer noen særskilte utfordringer. Dette skyldes hovedsakelig to forhold – og sammenhengen mellom disse:

- Elever i denne alderen ønsker svært ofte å *klare seg sjøl* og ikke skille seg ut fra andre ungdommer. Det er derfor ikke uvanlig at de i utgangspunktet ikke ønsker bistand, teknisk utstyr i opplæringen eller på andre måter å skille seg ut.
- Videregående opplæring er fylkeskommunalt ansvar og overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring innebærer dermed at samarbeidet mellom Statped og skoleeier må videreføres fra kommunen til fylkeskommunen. Fortsatt bistand fra Statped krever dermed fornyet søknad.

Vurdering: Kontakt og samhandling med knutepunktskolene er av stor betydning for Statped sitt arbeid med elever i videregående skoler. Både Statped, knutepunktskolene og Briskeby har gjensidig utbytte av den kompetanseheving og samhandling som foregår i nettverket av knutepunktskoler som møtes to ganger i året. Her deltar både ledere og rådgivere fra regionene i Statped. Det er særskilte rådgivere som har ansvar for oppfølging av elever i videregående skoler.

Heltidsopplæring

Statped skal ivareta skoleeierskapet på vegne av Utdanningsdirektoratet for A.C. Møller skole for tegnspråklige elever i Trondheim og Skådalen skole for døvblindfødte i Oslo. A.C. Møller skole har 14 heltidselever og Skådalen skole for døvblindfødte har 11 heltidselever skoleåret 16/17.

Skolene i Statped gir opplæring etter opplæringsloven med forskrifter for hørselshemmede og døvblindfødte elever.

Skolene bidrar til måloppnåelse innen sektormålene som er gitt for norsk skole. Målene for skolevirksomheten er å gi opplæring av høy kvalitet ut i fra de kompetansemålene som framkommer av LK06- Kunnskapsløftet med særskilt tilpasning av elevenes individuelle behov, på bakgrunn av sakkyndig vurdering og den paragrafen eleven er søkt til skolen på. Alle elever som har vedtak etter § 5-1 skal ha individuell opplæringsplan. For elever med vedtak etter § 2-6 skal det gis opplæring etter læreplaner for hørselshemmede.

Vi viser for øvrig til avtalen mellom Kunnskapsdepartementet og Trondheim kommune der politisk ledelse i henholdsvis Trondheim kommune og Kunnskapsdepartementet, har godkjent avtale om virksomhetsoverdragelse av A.C. Møller skole fra 01.07.2017.

Vurdering: Med overføring av A.C.Møller skole til Trondheim kommune gjenstår kun en skole i Statpeds portefølje. Det skolefaglige fellesskapet utfordres derfor og det vil derfor bli spesielt krevende fremover å sikre et slikt fellesskap for Skådalen skole for døvblindfødte. Vi arbeider derfor med tiltak for å sikre faglig utvikling for medarbeiderne i denne skolen.

Deltidsopplæring

Målgruppen for deltidsopplæringen er døve og sterkt tunghørte elever i grunnskolepliktig alder som har behov for opplæring etter bestemmelser i Opplæringsloven § 2-6, eller behov for tegnspråkstøtte og annen type hørselsfaglig oppfølging på bakgrunn av vedtak om spesialundervisning (§5-1). Statped har ansvaret for å gi deltidsopplæring til elever på grunnskolenivå etter de krav som stilles i opplæringsloven og i rundskriv 3-2010 *Retningslinjer for en alternativ opplæringsarena*.

Deltidsopplæringen i Statped har som målsetting å sikre likeverdige tjenester og at deltidsopplæringen har samme innhold, omfang og kvalitet uavhengig av hvor tilbudet gis. Deltidsopplæringen skal gjøre en forskjell i læringsarbeidet for elevene og alle innsatsfaktorene skal være rettet inn mot økt læringsutbytte.

Det gis opplæringstilbud for elever i inntil 12 uker. De fleste deltids elever benytter 3-6 uker. Fra skoleåret 2016/2017 er omfanget deltids uker økt i forhold til tidligere år.

Vurdering: Deltidsopplæring for døve og sterkt tunghørte elever er et viktig skoletiltak for å sikre tegnspråkopplæringen fremover. Deltidsopplæringen er en alternativ opplæringsarena og må derfor utformes i henhold til retningslinjene for dette. Opplæringen kommer i tillegg til øvrige tjenester på tegnspråkområder i etaten. Det arbeides med å sikre samspillet mellom disse to områdene for å oppnå synergier overfor brukerne.

Alternativ supplerende kommunikasjon (ASK)

Statped skal gjennom sitt arbeid heve kompetansen om *Alternativ og supplerende kommunikasjon* (ASK) til personalet i barnehage og grunnsopplæringen og til PP-tjenesten, slik at alle barn, unge og voksne har muligheten til å bruke sine ulike kommunikasjonsformer.

Statped har etablert et internt ASK-nettverk med representanter fra alle regioner og fra flere fagområder. Nettverket er opprettet for å samle, utvikle og spre kompetanse og for å utvikle et likeverdig tilbud av tjenester. Nettverket skal bidra til at grunnkompetansen i kommunene økes. Som en del av dette arbeidet har Statped bidratt til å implementere *Veilederen for alternativ og supplerende kommunikasjon* i opplæringssektoren.

Vurdering: ASK er et område med økende oppmerksomhet og med behov for forsterkning og ytterligere innsats. Statped har gjort en vurdering av dette behovet og skissert noen mulige for å forsterke arbeidet på feltet. Hvilke tiltak som kan iverksettes vil bli vurdert.

Tegnspråk

Andelen av Statpeds totale antall brukere som er tegnspråkbrukere er relativt liten. Likevel ligger tegnspråk til grunn for og berører svært mange av Statpeds tjenester på hørselsområdet. Det gjelder f.eks. tegnspråkopplæringen for foreldre (Se mitt språk), helårsopplæring, deltidsopplæring, ulike tegnspråkkurs og læremiddel - utvikling og produksjon.

Statped har opprettet et bredt sammensatt fagnettverk med en sentral rådgivende rolle i Statpeds arbeid med tegnspråk. I nettverket sitter også representanter fra Språkrådet og fra Norges Døveforbund. Nettverket har i 2016 utarbeidet forslag til tiltak for å styrke Statpeds innsats på området.

Samarbeidet med Språkrådet er videreført i tråd med samarbeidsavtalen.

I oktober 2016 arrangerte Statped en nordisk konferanse med temaet hvordan skape gode bimodale to-/flerspråklige praksiser og læringsmiljøer for tegnspråklige barn/elever. Vi vurderer konferansen som vellykket.

Gjennom prosjektet «Hørselsfaglige styrkingstiltak i nord» har Statped gjort mange nyttige erfaringer og oppnådd positive resultater. Eksempelvis kan vi trekke fram et pilotprosjekt med Kautokeino kommune hvor flere viktige utfordringer knyttet til tegnspråk og samisk språk og kultur eller «trippel tospråklig bimodalitet» har blitt belyst.

Når det gjelder utvikling av materiell/læremidler har Statped jobbet med flere tegnspråkrelaterte prosjekter i 2016: Venner for livet på tegnspråk, MineTegn på mobile enheter, TegnStart på nett (begynneropplæring i tegnspråk), Originalfortellinger på tegnspråk, Alf Prøysen på tegnspråk, Eventyrsamling på tegnspråk, Apper med Karsten og Petra på tegnspråk og utvidelse av Norsk tegnordbok.

Når det gjelder konkrete tiltak beskrevet i tildelingsbrevet, kan følgende rapporteres:

- Høgskolen i Oslo og Akershus (Arnfinn Vonen) utarbeider Grunnbok i tegnspråk, Statped har derfor i stedet valgt å utvikle en spilleske med ulike spill for å fremme bruk av tegnspråk i barnehagene («Tegnmyggen og knottene») og videreutviklet en «verktøykoffert» til bruk i tegnspråkundervisning i grunnskolen.
- I mars 2017 vil det bli gjennomført en digital barnehagekampanje om tegnspråk med lansering av ulike relevante læremidler.
- Det er utviklet et digitalt tipshefte for å fremme bruk av tegnspråk i barnehagene. Etter lansering blir det å finne på: www.statped.no/tegnmyggen.

Vurdering: Statped bruker betydelige ressurser på det tegnspråkfaglige arbeidet. Dette punktet må sees i sammenheng med, og i tillegg, til rapporteringen på ny modell for deltidsopplæring. Begge omhandler tegnspråksfeltet. For å tydeliggjøre tegnspråksarbeidet er det også utarbeidet en plan for som viser eksisterende tilbud samt potensielt videre arbeid på området. Tiltakene må vurderes også av overordnede myndigheter.

Foreldreopplæring

Dekkes av egen rapportering i forbindelse med oppdragsbrev. Se årsrapporten Del III, kapittel 3.

SEAD

Samisk spesialpedagogisk tjeneste (SEAD) er en landsdekkende oppgave lagt til region nord. SEAD skal yte tjenester og tilby kompetanse til samiskspråklige brukere innen Statpeds fagområder, og sikre at Statped sitt tjenestetilbud baserer seg på god forståelse for samisk språk og kultur. Det er arbeidet videre med å gi et mer likeverdig spesialpedagogiske tilbudet for samiske brukere.

Grunnlaget for å oppfylle Statpeds tre målområder innen samisk fagområde er at SEAD som landsdekkende tjeneste har spisskompetanse og er et robust fagmiljø. Vi arbeider for å styrke det tverrfaglige arbeidet internt i Statped nord og Statped midt innen tjenestene for hørselshemmede samiskspråklige barn. SEAD har startet et samarbeid med fagavdeling syn i Statped nord, om å styrke det faglige tilbudet for samiskspråklige synshemmede brukere for å sikre at de blir både fanget opp og fulgt opp i et tett samarbeid med PP-tjenesten. Det arbeides med å utvikle forslag til FoU-prosjekt med samisk tema og dette er drøftet med FoU-avdelingen.

SEAD har i 2016 følgende pågående læringsressursprosjekter innen fagområdene hørsel, SLV, Språk/tale og samisk:

- Logos nordsamisk

Logos er en databasert diagnostisk test med basis i nyere tids leseforskning. Logos inneholder tre ulike oppgavesett: ett sett for elever på 2.trinn, ett sett for elever på trinn 3-5 og et sett som er beregnet for elever på trinn 6 og voksne. Logos inneholder også forslag til pedagogiske tiltak. Vi er akkurat kommet i gang med standardiseringsarbeidet. Sametinget er med på å finansiere prosjektet. Dette prosjektet skulle vært ferdig i 2017, men det vil bli søkt om utsettelse på tidspunkt for ferdigstillelse.

- Fonemtest (utarbeides både på lulesamisk og sørsamisk)

Fonemtesten kartlegger systematisk barns språklyder og barns ordforråd. Dette gir grunnlag for å vurdere tiltak som eventuelt bør iverksettes om barnet har språkvansker. Sametinget er med på finansiering av prosjektet. Ferdigstilles medio 2018.

- APP Lule- og sørsamisk

Appen skal være til hjelp for elever som strever med innlæring av grafem/fornem korrespondansen. Videre kan også elevene få lese enkle ord, og øve opp lesehastigheten. Sametinget er med på å finansiere prosjektet. Ferdigstilles innen juni 2017.

- APP Matematikk på nord-, lule- og sørsamisk

Omhandler de fire regningsartene. Elevene får velge hvilken regningsart de vil øve på, og hvilket nivå de vil ha. Dermed får elevene jobbe på sitt nivå. Sametinget er med på å finansiere prosjektet. Ferdigstilles utgangen av desember 2017.

- Guldal Lale app (nordsamisk)

Appen støtter talespråkets utvikling for barn med hørselsvansker, og kan også anvendes av andre som holder på å tilegne seg språk. Kompleksiteten på ordene er bygd opp etter en bestemt progresjon slik at oppgavene etterhvert øker i vanskegrad. Sametinget er med på finansiering av prosjektet. Ferdigstilles innen juni 2017.

- APP Tegnordbok (nordsamisk)

App mini Tegnordbok tilpasses/oversettes fra norsk til samisk. Tegnordboka har ca. 1000 tegn. Samer bruker norsk tegnspråk, og ordene vil bli vist med tegn sammen med samisk skrift. Sametinget er med på finansiering av prosjektet. Samarbeidsprosjektet med SLoT ferdigstilles innen utgangen av 2018.

- Interaktiv samisk dukke (nord-, lule- og sørsamisk)

Formålet med dukka er å utvikle og stimulere barnets språk ved kommunikasjon og lek. Dukka vil ha moduler som blant annet inneholder lyder, alfabet, ord med kroppsdelar, rim og sanger. Sametinget er med på finansiering av prosjektet

Vurdering: SEADs arbeid er viktig for det samisk språklige arbeidet. Det er imidlertid et behov for i større grad å trekke dette inn i alle Statpeds regioners portefølje og samkjøre virksomheten i SEAD med øvrige deler av Statped organisasjonen. Dette er et viktig arbeid som er startet opp og som vil bli videreført fremover.

Statped, nasjonale sentra og andre offentlige tjenesteytere***Nasjonale sentra***

Statped samarbeider med de nasjonale sentrene i saker med sammenfallende interesser og oppdrag. Statped er i prosess med å konkretisere innhold i samarbeidsavtaler med Lesesenteret, Matematikksenteret og NAFO.

Vi samarbeider med Lesesenteret i Stavanger om observasjonsmateriellet TRAS. Det er i 2016 inngått samarbeidsavtale med Matematikksenteret og felles innsatsområder er konkretisert. Eksempel på dette er felles innsats i Utdanningsdirektoratets realfagssatsning.

NAV

Statped har i løpet av 2016 videreført samarbeidet med NAV hjelpemidler og rehabilitering, og det er iverksatt konkrete prosjekter nasjonalt og inngått samarbeidsavtaler regionalt. Målet med samarbeidet er å utvikle tiltak rettet mot felles brukergrupper. I 2016 har det vært fokus på temaer som ASK og overganger i opplæringsløpet. Et resultat av dette samarbeidet er en kursrekke utformet av NAV og Statped innen temaet ASK som har forventet oppstart i 2017.

Vurdering: Det er fortsatt et behov for å tydeliggjøre samhandlingen mellom de nasjonale sentrene og Statped. Samarbeidsavtaler er tatt i bruk for å bidra til dette. Det vil imidlertid være til stor hjelp at ansvars- og oppgavefordeling og samhandlingsprosjekter også fremkommer i styringsdokumenter ikke bare til Statped men også til de øvrige sentrene.

Statped og helseforetakene

Statpeds regioner har inngått avtaler med tre av de fire regionale helseforetakene og har i tillegg en rekke avtaler med ulike helseinstitusjoner. Det er inngått avtaler innenfor flere fagområder. Eksempler på dette er språk og tale (Rikshospitalet, Haukeland), syn (Rikshospitalet, St. Olav). Fagområde hørsel har avtaler med Høresentralene tilknyttet øre-, nese-, halsavdelingene ved større sykehus. Hensikten med avtalene er å sikre god oppfølging av barn, unge og voksne som etter medisinsk behandling har behov for spesialpedagogisk oppfølging av Statped.

Helse- og omsorgsdepartementet besluttet at kompetansetjenester for døvblinde fra 2013 skulle organiseres som en nasjonal kompetansetjeneste med forankring i ett regionalt helseforetak, og ansvaret ble lagt til Helse Nord RHF. Statped har også i 2016 inngått rammeavtale med Helse Nord RHF for leveranse av Nasjonale kompetansetjenester til døvblinde. Denne tjenesten er fullfinansiert fra Helse Nord RHF.

Målgruppen for nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde er personer med sjeldne medfødte og tidlig ervervede tilstander som medfører døvblindhet, samt deres pårørende og fagfolk i det tverrsektorielle tjenesteapparatet. Personer med kombinert syns- og hørselshemming som er under utredning for døvblindhet, hører også til i målgruppen.

Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde samarbeider med kommunale og fylkeskommunale aktører og er en del av et helhetlig og tverrfaglig tilbud til gruppen.

Tjenestene gis etter bestemmelsene i Veileder - Nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten. Veileder til Forskrift nr. 1706 av 17.12.2010, revidert 01.05.2015 (Helsedirektoratet). Tjenestene er å bygge og formidle kompetanse, overvåke og formidle behandlingsresultat, delta i forskning og etablering av forskernettverk, bidra i relevant undervisning og sørge for veiledning, kunnskaps- og kompetansespredning til helsetjenesten, andre tjenesteytere og brukere.

Vurdering: Ansvars- og oppgavefordelingen mellom opplæringssektor og helsesektor er krevende på flere områder. Statped har fått i oppgave å tydeliggjøre grensesnittet. Dette har imidlertid vist seg krevende så lenge helsesektoren ikke har fått det samme oppdraget.

Statped som kunnskaps- og kompetansespreder

Statped og kommuner/fylkeskommuner

Vi viser til rapportering i vedlegg 1.

Statped og arbeid med læreplaner

Statped har i 2016 ikke mottatt oppdrag innenfor dette området.

Statpeds arbeid med læremidler og støtte- og veiledningsmateriell

Statped har i 2016 hatt et særlig fokus på hvordan vi jobber med tilrettelegging av punktskriftbøker. På bakgrunn av en økning i antall bestillinger på nye lærebøker i punktskrift, og kritikk av tilbudet om bøker med begrenset tilrettelegging (ekspressbøker), iverksatte Statped et strakstiltak for produksjonen av punktskriftbøker våren 2016. Hensikten var å få tilrettelagt så mange som mulig av bestilte lærebøker til skolestart 2016. Tilbudet om ekspressbøker er avsluttet.

Strakstiltaket gjaldt for elever på ungdomsskole- og videregående skole. Tiltaket resulterte i at skolene i all hovedsak fikk tilsendt de bøkene de ønsket i henhold til avtaler. Norges blindforbund ble informert og har sagt seg fornøyd med at Statped har iverksatt tiltak på området. Alle nye tilrettelegginger er gjort i elektronisk format.

To skoler bestilte nye bøker i papirformat; disse har fått de ønskede bøkene i elektroniske utgaver. Behovet for tilrettelegging er vurdert for hver enkelt bok, samtidig med at vi har fordelt våre ressurser på tilrettelegging av flere bøker. Dette betyr at flertallet av elevene generelt sett har fått et bedre tilbud med flere tilrettelagte lærebøker enn tidligere. Enkelte elever har imidlertid kunnet oppleve å få et mindre pedagogisk tilrettelagt produkt enn de har vært vant til. Bestillinger av allerede tilrettelagte bøker (reproduksjoner) er levert i det formatet skolen har ønsket (som e-bok eller i papirformat).

Statped har i 2016 økt kontakten med skolene for å kvalitetssikre skolenes bestillinger av punktskriftbøker. Dette betyr at hver enkelt elev får en mer tilpasset «bokleveranse». Gjennom en tettere dialog med lærerne får vi bedre innsikt skolenes reelle behov for læremidler på punktskrift.

En søkbar oversikt over tilrettelagte lærebøker i punktskrift ble i begynnelsen av 2016 tilgjengelig på Statped.no, med ny elektronisk bestillingsløsning. Det gir en bedre oversikt over hvilke bøker vi har tilrettelagt og det er enklere for skolene å bestille. Vi har fått gode tilbakemeldinger fra skolene på oversikten og den nye bestillingsløsningen.

Vurdering: Gjennomføringen av strakstiltaket har gitt oss noen viktige erfaringer og et annet utgangspunkt for å finne en god balanse mellom pedagogisk tilrettelegging og levering av ønskede læreverk til skolene. Dette sammen med at vi har etablert en tettere dialog med skolene rundt avklaring av elevenes behov og en enklere bestillingsløsning for skolene, gjør at vi i løpet av 2016 har fått lagt et godt grunnlag for bokproduksjonen fremover.

Nedlasting av lydbøker

Vårt mål var å kunne tilby en ny digital distribusjonsløsning for lydbøker til skolestart 2016. Vi utredet ulike muligheter for å utvikle nedlastning som alternativ til utsendelse av lydbøker på CD. Nedlastningsløsningene ble for kostbare og komplekse å utvikle fordi Statped hadde behov for egen betalingsløsning. Løsningene som allerede finnes er basert på direkte utlån/kjøp mens Statped må ha et system som administreres av skolene på vegne av elevene. Det å utvikle et eget utlåns- og betalingssystem for skolene ble for kostbart. Vi kunne derfor ikke gjennomføre en slik løsning. Som en konsekvens ble lydbøkene sendt som CD også til skoleåret 2016/2017. Dette har medført en del negative reaksjoner fra skolene og vi ser en ytterligere nedgang på utlånet av lydbøker.

Forslaget om avskaffelse av gebyret for lydbøker, har muliggjort en gjenopptakelse av samarbeidet med NLB (Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek) om en felles distribusjonsløsning for norske lydbøker. Målet er å få på plass en løsning til skolestart 2017.

Produksjon og tilrettelegging av eksamen og obligatoriske prøver

På tegnspråkområdet har Statped levert i henhold til bestilling fra Udir. Statped har levert digitale videofilmer til de digitale prøvene som Udir har ønsket tilpasset.

Nasjonale prøver for blinde og sterkt synshemmede elever på 8.trinn ble ferdigstilt og sendt skolene i første halvdel av september. Nasjonale prøver for 5.trinn ble levert til aktuelle skoler i 3.tertial i god tid før prøvene skulle avholdes.

Statped tilrettelegger kartleggingsprøver og nasjonale prøver til punktskrift (på papir/i digital utgave for leselest) og til tegnspråk, i lesing og regning på oppdrag fra Udir. Det er en utfordring at utformingen av prøvene vanskeliggjør tilgjengeligheten særlig for brukere av skjermlesere og leselest. Kartleggingsprøver og nasjonale prøver i engelsk er utformet på en slik måte at de ikke kan tilrettelegges.

Vurdering: På kort sikt bør det utarbeides alternative oppgaver som egner seg for tilrettelegging for leselest eller punktskrift på papir som Statped kan tilrettelegge. Statped ønsker å bidra med vår kompetanse i arbeidet med prøveutvikling. Et samarbeid er i gang mellom Statped og Udir for å se på mulighetene for utvikling av tilbudet.

UH – sektoren

Statped har inngått avtaler med Universitet og høyskoler om praksisplasser, forelesninger, veiledning og sensurarbeid. Statped arrangerer i samarbeid med UH-sektor årlige fagdager for studenter hvor virksomheten og de ulike fagområdene presenteres. Statped bidrar med vurderinger av hvilke kompetansebehov praksisfeltet har og medvirker i planleggingen av studier innen spesialpedagogiske fagområder i samarbeid med UH sektoren.

Vurdering: Det er etablert gode rutiner for samarbeid med UH sektor med faste årlige møter. Etterspørselen etter Statpeds fag og veiledningskompetanse er stor og mange ansatte bidrar med sin spisskompetanse. I arbeidet fremover er samarbeidet om innholdet i studietilbudene et viktig område. Statped har god kjennskap til praksisfeltets behov for kunnskap og kompetanse og vil derfor være en viktig bidragsyter i arbeidet med å utvikle studietilbudene slik at behovene gjenspeiles i studie tilbudene som gis.

Statped som kunnskaps- og kompetansebygger

Statpeds arbeid med læremidler og støtte- og veiledningsmateriell

Se rapportering under kunnskaps- og kompetansespredning.

UH-sektoren og kompetansebygging

Statped har ansatte med høy kompetanse og oversikt over hvilken forskning som foreligger innenfor etatens fagområder. Statped benytter denne kompetansen og Statpeds nære kontakt med praksisfeltet til å identifisere nye forsknings- og utviklingsbehov. Statped har en strategi for identifisering av problemstillinger, tema og fagområder som det bør prioriteres forskning på.

I løpet av 2016 er det inngått flere samarbeidsavtaler om FoU arbeid mellom Statped og UH sektoren. Statped er medsøker til forskningsprosjekter utlyst av Forskningsrådet, Tildeling av midler gjøres i løpet av våren 2017 med prosjektoppstart høst 2017. Statped deltar også i utviklingsprosjekter i kommuner og fylker for å fremme den spesialpedagogiske kompetansen.

Vurdering: Det er viktig at Statped i samarbeid med UH sektor identifiserer og initierer forskningsbehov. Ett nært samarbeid om prosjekter bidrar til å styrke prosjektenes relevans for praksisfeltet. Statped har mange ansatte med doktorgrad, og det er en kompetanse som er viktig å ta i bruk i samarbeidet med UH sektor.

Internasjonalt samarbeid

Statped midt har i henhold til Oppdragsbrev 02-13 i 2016 gitt faglig bistand til Georgia om inkludering av elever med syns- og hørselshemminger.

Georgia står overfor store utfordringer i opplæringen av barn og unge med hørselshemminger dersom denne opplæringen skal skje utenfor døveskolene. I forbindelse med at Georgiske myndigheter prøver ut inkludering av sterkt hørselshemmede elever i ordinær skole, har to ansatt gitt veiledning til en skole i Tbilisi. Bistanden var knyttet til åtte elever med cochleaimplantat eller høreapparat. Det ble gitt veiledning knyttet til inkludering, organisatoriske og pedagogiske områder. I tillegg har disse ansatte undervist på Georgian Summer academy on Inclusive Education ved Ilyia State University i Tbilisi.

Den faglige bistanden innenfor fagområdet syn har pågått over flere år. Tidligere har Statpeds arbeid blitt gitt i Tbilisi, og en har også hatt store arbeidsseminarer i Trondheim for deltakere fra Universitetet i Tbilisi. Oppdraget for syn i 2016 var knyttet til en gjennomgang av hjelpemidler som kan være aktuelle for bruk i opplæringen, samt gi råd til prosjektadministrasjonen om aktuelt utstyr. Arbeidet ble utført i Frankfurt i forbindelse med hjelpemiddelmessen *Sight City*.

Vurdering: Statped ser et behov for større aktivitet på det internasjonale området. Staten har behov for mer kunnskap om hva som skjer internasjonalt på det spesialpedagogiske feltet og er således positiv til flere initiativ og oppdrag på dette området.